Št. 76. V Trstu, v saboto 23. decembra 1882. Tečaj VII.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — *Naročnine*, reklamacije in inserate prejema Opravništvo »via Zonta 5«.

Vsi *dopisi* se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — *Inserati* (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav ceno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Našim čitateljem in podpornikom.

Z novim letom začne »EDINOST« svoj 8. tečaj. S konca majhen listič, povzdignola se je »EDINOST« zadnja leta do tolike veljave, da ne bi sami bili verjeli; po vseh pokrajinah Slovenije, vzlasti pa na Primorskem močno je razširjena in celo prodaja po tržaških tabakarnah jako raste, kar dokazuje, da se je list dobro ukoreninil tudi v samem mestu. Potrebno pa je in nadejamo se, da nam dragi naši prijatelji ostanejo zvesti tudi v letu 1883 in da naš list čedalje bolj širijo, posebno mej trgovci, župani in obrtniki. Nekaterim prijateljem smo poslali še posebne pozive, katerih pazljivo prečitanje jim nujno priporočamo. Složimo se, delajmo neutrudljivo za narod, kajti le od večjega števila naročnikov je odvisno, da bode naš list morda v polu leta, ali enem letu po 3krat izhajal po prav enakej ceni, kakor dozdaj. Program naš ostane nespremenjen; le boj z našimi nasprotniki tukaj v Trstu utegne postati v novem letu še hujši, nego je bil dosedaj. Do naših podpornikov v gmotnem in duševnem zmislu spregovorimo še par besed v zadnjej letošnjej številki. Za denes voščimo jim samo prav vesele praznike.

»EDINOST« bode tudi v prih. letu veljala za

vse leto	6 gld.	— kr.
za polu leta	3 »	— »
» četrt leta	1 »	50 »
» 1 mesec	— »	50 »

Plačuje se naprej upravništvu, »Via della Zonta« št. 5, I. nadstropje. Kedor je za to leto še kaj dolžan, naj svoto blagovoli precej poravnati, da ne bode imel kake zamude v prejemanju lista.

Uredništvo in upravništvo.

Naše vojaštvo in njega preustrojenje.

Nove naredbe pri vojaštvu, ki bodo konečno dovršene uže v aprilu, gotovo so primerne naravi in zgodovini Avstrije, spominjajo nas nekoliko na federalizem, vsled česar pa so tako vznemirile ustavoverce, da so kar začeli upiti, da vlada namerjava poslovaniti armado, da bo to zadnja nesreča za Avstrijo itd.

A znano je, da so ti gospodje tako svojepridni, prav zato pa enostranski, da je škoda za vsako besedo, s katero bi se jim hotelo kaj opravičenega dokazovati.

Dokier ni bilo še stalnih vojsk, to je v začetku srednjega veka, opravljali so vitezi brambo dežele, a za to so smeli delati z ljudstvom prav tako, kakor begovi z rajo; leta 1445 pa je uvedel prvi stalno vojsko francoski kralj Karol VII in po 30. letnej vojni, 1618-1648, vpeljavati so začeli povsod stalne armade, a te so imele v začetku značaj najetih ljudij, ki so smatrali vojaštvo za rokodelstvo. — Še le Francozje so vpeljali takozvani krvavi davek, to je vojsko, v katero je moral vstopiti vsak državljan neke starosti in za nekoliko let. — Tega načela so se poprijele polagoma vse druge evropske države, razen Angleške, katera še vedno najemlja svoje vojake.

A do pred 20 leti so bile tudi glede tega načela nekatere izjeme, oproščenih je bilo prav dosti krvavega davka. Še le Nemška je uvedla občno vojaško dolžnost, in ko se je to načelo leta 1870 pokazalo posebno uspešno, vpeljale so vse države, tudi Avstrija, občno vojaško dolžnost, tako sicer, da denes mora vsak stan brez izjeme odrajtavati svoj krvavi davek. A s to novo sistemo se je tudi marsikaj predrugačilo, vojaki so samo 3 leta v stalnej vojski, 9 let pa v reservi in brambostvu. S tem pa je postalo vojaštvo vse kaj druzega, nego poprej; poprej je bilo posebna »kasta«, denes pa je postala popolnoma ljudska naprava. Zato pa ni mogoče denes vojakov tako strogo ograničiti od takozvanega civilista, in ako nastane zdaj vojna, prešine ves državni organizem, s kratka: vojska je postala ljudska ali popularna. — Ta sprememba pa kliče celo vrsto drugih sprememb za seboj.

V Avstriji živi več narodov, ki ne umejo nemško, kateri jezik je sicer osrednji vojskin jezik; toda z vojaki, ki ostanejo samo 3 leta v vojski, ne da se govoriti nemško, ako niso Nemci. Zarad samo triletne prezence je treba vojake hitro vežbati; ni torej časa učiti jih še le novega jezika, ampak vežbati in učiti jih je treba v materinem jeziku. Vojaka pa je treba tudi navdušati, posebno ob vojnem času; a to ne gré, ako mu predstojniki, generali, oficirji, ne govore v njegovem materinem jeziku.

Še drug važen uzrok govori za bolj federalistični stroj v armadi. — Dandenes je treba postavljati velikanske množine vojakov na noge v primerno kratkem času, ker nobena država, ne more imeti vedno na nogah za vojno potrebnega števila vojakov.

Države morajo torej skrbeti za kolikor le mogočo hitro mobilizacijo svoje armade, zarad tega pa mora biti dotični ustroj jako gibljiv in tako razdeljen, da začne na prvi poklic v večih središčih delati z enako močjo in gibčnostjo. — Vsi ti uzroki so prepričali našo vlado, da dosedanje načelo mobilizacije ne bode imelo dobrega uspeha in zarad tega je sklenola avstrijska vlada, da uvede takozvano teritorijalno sistemo, ki se ima prvič ozirati na narodnost, drugič na geografično lego zarad lahkeje mobilizacije.

Vse cesarstvo je bilo razdeljeno v 80 nabornih okolišev, iz katerih so nabirali novincev za 80 peš-regimentov. Vsak je štel 5 bataljonov. Vseh je toraj bilo 400 bataljonov.

Nabrani bataljoni pa niso ostajali doma, v okolišu svojem, ampak samo po 2, tako imenovana reservna bataljona. Drugi 3 so z regimentovim štabom Bog vedi kde daleč od domovine bili nameščeni. Tja so jim pošiljali z doma novincev in če je vojna nastala morali so tja dobivati reserviste in potem se dati uvrstiti z drugimi regimenti v brigade, divizije in kore ali oddelke. V to je trebalo veliko skrbi, dela in časa. To je bilo krivo, da dosedaj nismo na bojišče vojakov tako hitro spravljali, kakor sovražniki.

Z novim letom obrne se to vse na bolje. Dobimo namreč 102 regimenta. Vsak bode imel 4 bataljone; vsi vkup toraj 408. Regimenti pa pridejo stari vsi domov in novi se osnovajo tudi doma, vsak v svojem naborskem okoliši (Ergänzungsbezirk).

Naš dosedanji regiment, št. 22, pride popolnoma v Dalmacijo in se bode odslej rekrutiral le iz Dalmatincev. Mi Primorci pa dobomo čisto nov regiment št. 97, z rožnato rudečimi osleci (aufschläge). Ta polk se bo nabiral po Primorskem in Notranjskem, torej bo večinoma slovensk polk in bo pomagal tudi nekaterim Lahom k naučenju slovenskega jezika. Naš regiment (tržaški, ker štab mu bo v Trstu) in potem polk št. 47 (Maribor), 87 (Celje), št. 7 (Celovec) 17. (Ljubljana) 27 (Gradec), teh 6 regimentov bode združeno v eno vojskino skupino, to je v 3. kor (armadni oddelek) pod višjim poveljnikom v Gradcu, ta kor je zopet razdeljen v 3 divizije, 6. 7 28. —

Imenovanemu oddelku se doda še 1 regiment artilerije, dalje več potrebnih brigad konjenikov, dalje pijonerjev, voznikov, vračnikov, sploh vsega, česar vojaštvo potrebuje za vojsko, a potrebni vojaki se vsi rekrutirajo v omenjenih krogih.

Kedar tedaj pokne vojna, pride v Gradec od cesarja po telegrafu glas poveljniku 3. oddelka ali kora, ki ima pod seboj regimente nameščene po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, Istri, Primorji in Goriškem. Poveljnik telegrafira generalom divizijonarjem in brigadirjem, ti pa obristom dotičnih regimentov. Ti pozovejo potem s pomočjo okrajnih glavarstev kar naglo vojake z doma.

V nekoliko urah je uže vsak lehko pri svojem regimentu, kder se preobleče, oroži, pripravi na boj in z regimentom precej odrine proti bojišču. Ker pa so ob enem pripravljeni še artileristi, konjiki itd. more se ves kor ali oddelek v kratkih dneh spraviti na mejo proti sovražniku. Jednako pa bode mogoče postopati v vsem cesarstvu, kajti dozdaj je trebalo po več mesecev ali tednov, preden je armada na meji stala, pripravna na boj, sedaj pa jo zberemo v 8 dneh.

Cesarstvo šteje takšnih korov ali oddelkov, kakoršen ima za naše kraje v Gradci svoj sedež, vkupaj 15 in še posebno vojaško komando v Zadru v Dalmaciji.

Sedeži in poveljniki pa so: 1. v Krakovi (fml.

Podlistek.

Povodenj.

Neprestano je lilo. Pričakovali smo in vso jesen se bali, da voda izstopi. Ker nam je toliko časa bila osoda mila, nadejali smo se, da nas zapusti in da je zadnji potres ugodno uplival na nje odtok. Te dni je pa le presilno deževalo in na prepolno napita tla je nastopila povodenj.

Ako bo vreme ugodno, tedaj bo cesta v najugodnejšem slučaju proti Rakeku v 10—12 dneh prosta, a to nam v srečo. Bog nas varuj pa dežja. Potem nas čakajo tužni osodopolni nastopki; kajti jedini zaslužek in promet pri nas je zdaj na cesti proti gradu »Hasberg« in Rakeku. Ako bo pa še ta proga zaprta, potem bo hudo, občutljivo pomanjkanje posebno za naš preprosti stan, za našega kmeta. Uže zdaj je mnogo gospodarjev radi dežja silno škode trpelo, posebno posestniki mlinov in žag, koji uže več mesecev niso nijednega novca zaslužili. Če še večja voda nastopi, bode mnogo hiš zalitih, ljudje se bodo morali drugam seliti in škoda na poslopjih, na pohištvu bo grozna; najbolj občutljiva pa na hranjenih pridelkih, koji bodo potem več ali manj poškodovani, a so za vsakdanjo hrano neobhodno potrebni.

Da je v našej dolini povodenj velikanska, lehko se umeje, ako se pomisli, da je takrat nad 1583 oralov travnikov, njiv in drugih zemljišč pod vodo. Očesu je to jako čaroben prizor, ako v tem času gleda našo z naravnim krasom obdarovano dolino. V podnožju visoke gore »Gromade« stoji ob glavnej cesti prijazni planinski trg, a poleg njega se razteza neizmerno jezero, po kojem se prepeljavajo čolni in tik njih se premikajo velike, časi jako dolge plavice; napravljene iz hlodov, koji so bili za rez pripravljeni, zdaj pa nemogoče s živino jih dovažati, vozijo se po vodi na dotične žage. Voda tega velečastnega zrkala se ve da ni vedno mirna in tiha. Pri nastopu hudega viharja prihajajo grozoviti valovi, da se prepeljavajo le pogumnejši brodarji, kojih imamo pri nas dovolj izvrstnih. O tem slučaju se dosedaj še ni nikaka nesreča pripetila —, kajti ne tekne vsakemu vodena pijača!

To je pogled od jedne strani. A od druge? Ako se oziraš iz srede jezera na okrog: Pred seboj uže omenjena prijazna Planina; potem na dalje po cesti vasice in sela: Liplje, Podgora, Grčarevec —; na drugej strani na gričku Jakovica, Laze, Ivanjeselo, grad Hasberg; zopet na tretjej strani malni in v kotičku Podgrad s svojim staroslavnim »zidanim klobukom« (stolpom brez strehe), v kojem je bival svoje dni znani baron Ravbar. Tukaj se z groznim šumom in bučanjem vali peneča voda, koja iz Postojnske jame tu na dan prihaja. In zopet na daleč se vrste prijazni grički in gore s temno zelenim smrekovjem. Nad Ivanjeselom proti Lazom drdra pa železnični vlak —, tista železna kača, koja je svojim strupom naš prej jako živahni in blagostojni trg pičila —, in bode vsled tega pika hiral za vselej.

Nam sicer tužni prizor —! A povodnji o svojem krasu omenjam zategadelj, ker je istinito onemu, koji ne trpi radi nje škode, veličastna in mikavna. — Zdaj bode lepa prilika, bodo precej trije prazniki in za to mnogo dolzega časa. Obče je znano, da kadar naše bogatce dolgi čas muči, ne vedo, kako bi se teže, napravljene po »rumenem mačku«, oddahnoli. Potujejo kar mogoče le daleč od mile domovine —, posebno proti blaženej deželi, v kojej mesto ptic »bombe« frče, da bi se tamkaj laglje svojega denarja iznebili. Ptuje malike molijo in se jim čudijo, ko večini teh »denarnih bogov« niti jeden kras naše mile Notranjske ni znan —; še vedo ne, kako krasna je Kranjska. A do nas ni treba samo teh možakov, — semkaj se lehko pride tudi z malo podkovano mošnjo. Nemamo tistih breznačajnikov, koji »preslanimi cenami« sol v žepih sušé. Tukaj bodete z slastno jedjo in dobro kapljico pošteno in uljudno postreženi; posebno pa prepričani, da so planinske klobase vredne svetinje, akopram jih niso v Trst na razstavo poslali. Vsaj tamkaj bi jih bili znani »trobentarji« (iredentarji) povžili, kajti letos imajo jako smolnate roke.

Pridite! da bodo vsaj brodarji, krčmarji in prilično drugi gospodarji dobre praznike imeli in pozabili, da jim je mokra jesen — v žepu veliko sušo napravila, a vam tudi ne bode žal.

Toda jedina jasna in nekoliko ugodna stran, kojo kaže in daje navadna povodenj, bila bi to. A kadar nas tepe večja šiba in voda prihaja in prihaja ter stoji po več mesecev, da stala je uže poluleta —, tistikrat je gorje. Ni treba druzega poudarjati, nego to: Na prej omenjenih oralih je samo dohodek na 11.623 gold. cenjen. Razvidno je torej, kako hudo je naš ubogi gospodar zadet, koji ima svoje posestvo pod vodo.

Naj hujše je bilo leta 1851, a tudi leta 1879, ko je naš presvitli, blagosrčni vladar Fran Josip I. daroval iz lastnega nagiba 1200 gold. Slava mu! Tudi drugi blagi ljudje so takrat nekoliko žrtovali, namreč: mesto Ljubljana 100 gld., trg Cerknica in še nekoji. Pri tej priliki se je godila javne graje vredna neopravičena prezirnost, da hujšega izraza ne rabim. Na

Windischgräz), 2. na Dunaji (fzm. Bauer), 3. v Gradci (fzm. Kuhn), Budapešti (fzm. Edelsheim-Gyulay), 5. Požunu (fml. Patty), 6. Košicah na Ogerskem (fml. Kees), 7. Temešvaru (fml. Degenfeld), 8. Pragi (fzm. Filipovič), 9. Josefovem (fml. König), 10. Brnu (fzm. Ringelsheim), 11. Levovu (fcm. Wurtemberg), 12. Sibinju (fml. Schönfeld) 13. Zagrebu (general konjeniški plem. Ramberg), 14. Inomostu (fzm. Thun-Hohenstein), 15 Sarajevu (general kavalerijski plem. Appel).

Vsak regiment ostane ob času miru doma v svojem naborskem okoliši, le po jeden bataljon odpošlje se drugam, če je kde, n. pr. v Bosni, treba zaradi kakšne praske več vojakov. Dobroto tega bodo vsi lehko priznavali, če se spomnijo, kako so ob časi vojne v Hrcegovini in Bosni morali reservisti pod puško, mej tem ko so drugi in mlajši vojaki mirno v svojih kosarnah ostali. Cesar namreč ni smel redne mlade vojske v Bosno poslati, ker se je bilo bati, da jo utegnemo drugod potrebovati.

Zato so morali reservisti v Bosno in Hrcegovino. Temu se prihaja zanaprej lepo v okom, pa vendar se ni bati, da bi vojaške oddelke ali kore trgali. No in vse te važne premembe završe se v kratkem in brez velikih troškov. — Stanejo komaj malo nad $^1/_2$ milijona.

Nemci so uže davno vojake na ta način jmeli razpostavljene. Zato so l. 1866 hipoma udrli na Česko od dveh strani z mogočnima vojskama, zlasti pa so l. 1870 proti Francozom naenkrat toliko vojske nagnali, da so jih kar obsipali s krogljami. No, in zakaj pa tedaj nismo toliko časa pri nas jednako razpostavili svojih regimentov? Zato, ker so nemški liberalci to zabranjevali! Zakaj? Iz strahu pred Slovani, zlasti pred Čehi. Bali so se, da ne bi nenemški regimenti se navzeli doma narodnega duha z oficirji vred in tako nasilstvu nemških liberalcev v najvišjih krogih nevarni postali.

Polnih 20 let so vedeli toliko potrebno premembo zabranjevati. Rajše so videli vse cesarstvo v nevarnosti, nego da bi bili v pametno premešćenje regimentov privolili. Da se to vendar sedaj godi, to se imamo zahvaliti ministru grofu Taaffeju, ki je Čehe potolažil in spravil v državni zbor.

Kaj pa nam kaže nova vojaška organizacija? Da je le pameten federalizem Avstriji edino prikladen. In uči nas tudi, da so vojaški krogi spoznali, da je Napoleon I. in da so drugi vojskovodje s patrijotičnimi nagovori v jeziku vojakov povzdignoli navdušenje in žrtvoljubnost mej vojaki do najvišje stopnje. — Slovenskega in Hrvatskega polka nihče ne navduši po nemško, le materini jezik more navdušati v tako važnih trenotkih, da dobro vedo pametneji generali, posebno pa nadvojvoda Albreht in zato niso pri armadi uže več časa tako germanizirali, zdaj pa bodo še manj; mi torej prijazno pozdravljamo prenaredbo v vojaštvu, ker je prikladna našim pravičnim težnjam.

»Cittadino«.

(Konec).

Mi smo proti učenju vlaščine po okoliških šolah; i to:

1) Ljudska šola ima nalog podučevati mladi narastaj le v predmetih, ki so neobhodno potrebni za človv. živenje; to je, krščanski nauk, berilo, krasopisje in računstvo i ker se naši okoličani bavijo i sè kmetijstvom, postaja jim i to čem dalje bolje potrebno, da morejo se svojimi pridelki konkurirati z deželami, ki so v tej stroki uže na jako visoko stopnjo dospele. Z bavljenjem tujih jezikov, mej koje za našo okolico spada i vlaščina, zakonito namenjene so srednje šole i višja učilišča. Okoličani, kakor i predmeščani izhajajo tako dobro sè svojim slov. podnarečjem *v pravem mestu*, kakor doma — i Tržačani takisto sè svojim v okolici. Tù ne tiči nikakova overa, ampak sporazumljenje vlada na vseh koncih.

2) Naše šole po okolici ne spadajo v vrsto tako zvanih utrakvističnih šol, i to — baš za to ne, ker okolica je »kat'eksohen« slovenska, — i tujega plevela še izborno prosta.

Utrakvistične ali dvojezične šole po pravu ustanovljajo se v okrajih, katerih prebivalstvo skoro, ali saj enakomerno pripada dvema narodnostima. V okolici je tako mešanje še neznatno, če pa se tù ali tam kakova obitelj nahaja, ki vlaščino *žlobodra*, na te ne sme se ozir jemati: kajti ena lastovica vspomladi še ne ustvarja. Nù, take obitelji bi mi nazivali »krevlične«; one so sestavljene iz *mešancev*, iz katerih se rodé *bastardi*, katerim roditeljice so v 90 tih na 100 slučajih slovenskega rodú; tak zarod pa več na materino, to je na slov. stran cika, nego na očetovo.

3) S podučevanjem vlaščine osobito v II. razredu se grozovito škoduje materinščini; — i to:

a) ker se 2 uri na teden podučuje vlaščina — to kračenje časa se vrši na škodo domačemu jeziku, ali pa predmetom, ki se v materinščini predavajo.

b) Ker otroci v II. razredu komaj slov. pismenk morejo razločevati, italjanščina pa rabi enake pismenke kot slovenščina z razliko, da se nekoje pismenke v tem jeziku drugače izgovarjajo v različnih pomenih, časih itd. se zopet druge rabijo v dvojno izgovarjanje.

Vse to pa otroci radi, ali pa nehoté prenašajo na slovenščino — i posledica temu je —: kolikor bolje napredujejo v laščini, toliko bolj nazadujejo v slovenščini. V III. razredu ti razločneje, lepše čitajo vlaščino, nego slovenščino. To govorimo iz lastnega prepričanja.

4) Magistrat z vpeljavo italijanščine v naše šole ni gledal na korist, potrebo i želje okoličanov — on je to vpeljal svojevoljno, kakor mu mestni *statuti* dozvoljujó delati — i prav ti *statuti* njega činjajo *indirektno* odvisnim od vlade. On s tem početjem neguje le *»idee di secondi fini e d'altre mire«*. On gleda le, da povlašči našo okolico v 50 letih po želji i izreku *cittadina Kandlerja*. Šola njemu služi v tvrdnjavico, iz katere na našo narodnost prše pogibelj pretilno puščice. I mi se moramo teh trdnjavic po okolici z vednim naskakovanjem polastiti.

5) Po mestnih učilnicah se na vladino povelje mora učiti i nemščina. S podučevanjem nemščine, ki je za Tržačane, kakor za Slovence tuj jezik, pričenja se še le v IV. raz., i to po 2 uri na teden. Ako bi se naš magistratek držal merila, katerim mu vlada meri, moral bi i on tako, ako mu je enaka pravica, človeko-ljubje kaj na mari, — kakor drugi z njim — činjati; osobito z onimi, katere smatra si svojim podložnim; to je, se okoličani. Ali enacega nema navade on držati se, povedali smo uže svoj *zakaj*; potem takem bi se tudi postavno vlaščina ne smela predavati v naših šolah: i baš za to ne, ker tù se ne nahajajo IV. razredi. Še le z napravo takih ali IV. razredov bi italijanščina v našej šoli za *noht* opravičenja si pridobila — ali ravnati bi se moralo tako — kakor ravna visoka vlada z podučevanjem nemščine od IV. razr. naprej.

Kaj čemo, mestni statut stvarja Trst, *republiko* v državi, i nam je hoté ali nehoté slušati določbam sedanjega nam *senata* — žal nam Bog! ki ni nič boljši od prejšnjih.

6) To magistratovo ravnanje z okolico nasprotuje 19. §. osn. zak. iz kojega se da izvoditi: Vsi narodi naj se i po svoje izobražujejo i na dalje razvijajo.

7) Nasprotuje pedagičnim načelom: Izobraženje se more uspešno vršiti le na *podlagi* materinega jezika.

8) Nasprotuje besedam i željam naš. presvitl. cesarja samega:

»Storite mir mej mojimi narodi«.

9) Nasprotuje besedam ministra Taffeja: I tudi Slovani se ne smejo na steno pritiskati.

10) Škoduje i samim Italijanom, ker to jim krepi nacijonalen egoizem in vladoželje; oboje pa jih dovaja do nepoštenih dejanj — ter jim nakopava na glavo sramoto, zaničevanje, preziranje itd. — drugih narodnostij in vlade same, kakor smo i uže učakali. I s tem si sami jamo kopljejo, v katero se preje ali sleje utegnejo pogreznoti.

Kako pa se italijanščina po naših šolah predava?

Vlaščina se po učilnicah v okolici tako temeljito predava, kakor po mestnih šolah — če ne še bolje.

V tem menenju nas podpirajo:

a) oni otroci, ki obiskujejo okoliške učilnice, i po skončanem III. raz. oziroma II. nadaljujejo svoje učenje na katerej mestnej šoli — i tu se odlikujó mej prvimi;

b) otroci, ki iz III. raz. oziroma iz II. raz. pridejo v IV. raz. mestnih šol, oziroma v III. razr. ti se tudi navadno odlikujó mej prvimi;

c) pod asesoratom strogega Lahona dr. Pimpacha so bili nekoji gg. učitelji iz okolice pohvaljeni, kar se tiče učenja italijanskega jezika. Ve pa vsak, ki ima količkaj opravila z našim magistratom, da je pohvala od tacega moža, kakor je g. P. preredka čast.

Mi iz tega sklepamo, da se morejo takim napredkom ponašati le take učilnice, ki imajo učiteljstvo tako dobro podkovano v laščini, kakor je naše.

d) marsikateri g. učitelj, ki jepreje učil v okolici, bil je zavoljo svoje sposobnosti pozvan na mestne šole.

Koliko predmetov pa uči naše učiteljstvo?

Ono mora učiti vse predmete predpisane za ljudske šole, — i še dva več nego v mestu — i ono mora biti primeroma vsem tem vešče: ono nema *pomočnih učiteljev*, liki gospodje docenti v mestu.

Ta dva predmeta sta:

a) laški jezik;

b) kmetijstvo.

V mestu imajo na večrazrednih šolah posebnih učiteljev za petje, telovadbo, krasopisje, risanje, nemški jezik itd., i posebnih učiteljic za ženska ročna dela itd.

V okolici pa kaj tacega ni, le č. duhovenstvo predava svoj predmet. Kdor ne pozna dobro naših razmer, utegnol bi potem takem verovati, da naše učiteljstvo radi tako ogromnega dela i truda i za nekol ko uric več učila na teden — vdobiva iz mestne blagajnice nekoliko več plačila na leto, nego mestno učiteljstvo; ali vsaj temu enako. Kdor to misli, jako se vara! Učiteljstvo iz okolice je preobloženo z delom — a ne tako s plačo; ono vdobiva dobro $^1/_4$ manje od mestnega. I mi trdimo, da imajo po tržaških magacinih *capo* fakini več plače na mesec, nego ti naši delalci v narodnem vinogradu.

Magistrat za šole po okolici izda na leto do 18.000 fr. Če razdelimo to vsoto na skupine po 1000 glav okoliških prebivalcev, dobimo, da na vsako tako skupino pride le okroglih 1.565 fr. na leto. Za mestne šole pa magistrat izda vsako leto ogromno vsoto, znašajočo preko 400.000 fr.

Na vsako skupino po 1000 glav meščanov pride lepih 3.076 fr. na leto. Razloček ne znaša nič manje od gld. 1.511. Na skupino meščanov pride skoro še enkrat toliko, kolikor na enako skupino okoličanov; manje gld. 54. Če to prenesemo na individualiteto, vidimo, da je en sam meščan na šolskem polju za *dva okoličana* na boljem; t. j. on na tem polju še enkrat toliko pravic uživa. Okoličani po naših mislih morajo nositi enaka bremena z meščani i vendar so na tem, za vsak narod tako važnem polju, primeroma z meščani še jako v kot potisneni.

Prav te številke nam jasno govore, kde nam je iskati enakopravnosti z onimi v mestu. Diferencijalno število pa nam opravičuje naša zahtevanja; da se ustanovi par IV. razredov še slov. učnim jezikom v dveh večjih okoliških okrajih; da se osnujeta II. raz. v Barkovljah; takisto še vsaj II. mešani raz. v Križu pri morju, i poseben razred za deklice v Trebčah.

Naše učiteljstvo mora tudi učiti poljedelstvo i to po 1. uro, ali tudi po 2. na teden, kakor okoliščine nanesejo, i za to prekoristno podučevanje ono, direktno od magistrata, ne dobiva nobene podpore.

Pač pa od kmetijskega društva vdobiva nekoliko letne nagrade za svoj trud, ki je pa v primeri s žrtvovanjem na tem prekoristnem polju, jako pičla. Gospod «Cittadinov Imparziale» je i svetoval magistratu, naj poviša plačo okoliš. učiteljstvu ali vsaj, naj ga poenači z mestnim. Po našej sodbi je ta samcata misel «blagonica», kojo je on «prav pametno» v Cit. bleknol. Ali kakor si c. k. penzijonisti, igrajoči navadno vse popoludneve po kavanah, dajejo v «taroku» *kontra* — takisto i ta njegova misel ni bila srečna. Koj na to se je nek *antiscriba* oglasil i opomnil, da uže iz tega uzroka se ne smejo poenačiti v plači se mestnim učiteljstvom, ker je zunaj, to je v okolici, življenje ceneje, nego v mestu itd.

Človek, ko tako neumne izjave čita, primoran je misliti, da takove podlosti morajo biti rojene tam, kde *«al pozzo bianco»* i da, v svojem živenju ni še utegnola niti enkrat pokukati skozi vrata starega mesta. Mi se čudom čudimo Cit. ki takovim izjavam daje prostora v svojih predalih, ki šepajo na vseh štirih uvgah. V okolici je neka vrsta blage bila in bode vedno dražja, nego v mestu. Od kde dobivajo naši trgovci v okolici svoje kolonijale, moko, sočivje itd., a ne iz Trsta? Morda dopisun misli, da kava, riž, sladkor, poper itd. rastejo tam kde na Konkonelju? Naši trgovci dobivajo blago na prodaj iz 3. roke, manji celó iz 4. roke — vsak pa mora za svoj *trud* in *kapital* odškodovan biti; posledica temu je, da vsaka reč stane več. Oni kraji pa, ki se nahajajo za *colno potezo*, morajo od blaga i dogano placevati; konsekventno tedaj, da vsaka roba mora tù biti še dražja, nego v spodnjej okolici.

I stanovanja? Učitelji ne imajoči stanovanja v šolskem poslopju, vdobivajo od magistrata za to po 150 gl. na leto. Je-li dobi se v okolici stanovanje primerno učiteljskej obitelji za 150. gl. na leto? Oni so navadno primorani obrnoti se na katerega gospoda v mestu, ali kamor si bodi, da jim ta svojo hišo, ki je večkrat polupalača, v kampaniji za stanovanje da. A učitelj si mora tako hišo vso nájeti, ker se ne dajejo v najem le nje posamezni deli, kakor v mestu, na prim. po 2. ali 3. sobe itd. Taka stanovanja se ne dobivajo za 150 gl. na leto; učitelji so tedaj primorani še od svojega plačila k stanovanju dodajati — ako se jim ne posreči kak prostor komu posebe otdati, če to *pogodba* z dotičnim hišnim gospodarjem dozvolja.

To smo si šteli v dolžnost povedati Cittadinu na *kosmati ušesi*, da ne bode tako slepo okoli sebe po zraku mlatil i počenjal z našim učiteljstvom, kano s.... z mehom.

I predno kaj napiše, naj si na nos natakne naočnike, i pretenta vse strani, če se z resnico ujemajo ali ne.

Uže naprej vemo, da to njemu mnogo ne izda, ker *star grešnik* se ne poboljša — ali kakor reka Italijan: «È lo stesso che cavare i ragni dal muro».

En finissant, nous dirons encore avec le «Pavliha».

Ma chandelle est morte,
Je n'ai plus du feu;
Citoyen, Adieu!

Pik.

---

iskreno, ponižno prošnjo, tiskano v »Slov. Narodu« štev. 5 dne 8. januvarja 1879: naj blagovolé »slavne čitalnice« in druga »slovenska društva« napraviti v ta dobrodelni namen kako veselico z vstopnino, dovolj tudi »10 krajc.« — in darujejo tako brez vse teže pridobljene dohodke »svojim ubogim slovenskim bratom« = — —, niti »jedno« društvo ni napravilo besede, toliko manj pa »slovenskim bratom« le z »jednim« novcem na pomoč prihitelo! — — — To je »črna pika«, tistikrat posebno na Notranjkem obstoječim sl. društvom!

In ako bi tedaj zopet potrebovali, ne samo državne pomoči, tudi dokazov — — — »dejanske, bratske ljubezni« —, naši rojaki i naša društva, ne pozabite nas! Vsaj kadar za svoje namene novcev iščete, veste tudi dobro, kde je Planina. In ponosni a radostni smo bili — vam vselej po svojej moči pripomoči; niti jedenkrat ni bilo slovenskega narodnega podjetja, koje ne bi bilo novcev iz Planine prejelo. Ne trobim tukaj naše radodarnosti rad tega po svetu, da bi o njej vedeli —, vsaj to ni nobena zasluga —, to je naša sveta dolžnost! A pojasniti mi treba stališče, da je javno opravičeno, kar tukaj naglašam.

Zategadelj tudi tistikrat, kadar trpimo vsled jednake nesreče, ne pozabite našega narodnega trga. Tudi takrat recite z ponosom! »Vsi za jednega!« V skupnem, če tudi malem donesku je moč!

Ako pa ne bodemo vaše blage pomoči potrebovali —, gotovo toliko boljše bode za našega kmeta in gospodarja. Toda ako osopolni čas zopet kedaj nastopi, vas uže zdaj prosim, ne pozabite: da tudi tistikrat bivajo tukaj »slovenski bratje« —! »jednake krvi!«

—sl—.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Važnejih političnih novic imamo malo. — *Državnega zbora poslanci* so jako marljivo delali, zadnja dva dneva je imela zbornica po dve seji, da je mogla pred prazniki sklenoti posvetovanje o obrtnem zakonu. Ta velevažni zakon je dovršila v ponedelek, kar je bilo uže zadnjič omenjeno, i potem so poslanci otšli na praznike. Po novem letu jih skliče zopet zbornice načelnik, da bodo nadeljevali velevažno svoje delo. —

(Dalje v prilogi.)

Zadnjič smo omenili, kako Slovanom sovražni časniki dolžé *Rusijo*, da hoče z *vojsko napasti Avstrijo*, ter to natolcevanje zavrnoli; da smo prav imeli, to potrjujejo sedaj vladni časniki; in ogerski ministerski načelnik *Tisza*, o tej zadevi interpeliran, odgovoril je, da so časnikarska poročila popolnoma neresnična, ali vsaj zelo pretirana, da evropski mir ni v nevarnosti. — Mi smo tudi uverjeni, da Rusija nikakor ne preti Avstriji z vojno, ona ima vso drugo nalogo, katera je mnogo važnejša in Rusiji potrebnejša. Od Rusije se nemamo nič bati, a vse drugače je z Nemčijo; zelo je svet osupel, da je Bismark razglasil tajno pogodbo z Avstrijo; zakaj je to storil v času, ko se Nemčiji od nikodar ni bati sovražnega napada? To so vsi ugibali, a nobeden si tega ni mogel stolmačiti. Če je to pogodbo imel za koristno, zakaj jo je obesil na veliki zvon i s tem obudil nezaupanje in pazność sosednjih držav? Nečemo o tem dalje modrovati, vsa stvar je tako jasna, da je opravičen opomin Avstriji: «Timeo Bismarkum et dona ferrentem».

Donavsko prašanje, katero nema ni konca ni kraja, vzela je angleška vlada v roke ter povabila v dogovor vse one vlade, ki so se vdeležile pri berolinskej pogodbi. Odprto pa je še prašanje, ali se tudi rumunskej vladi dovoli, da k dogovoru pošlje svojega poslanca.

Češki deželni zbor, tako se za gotovo trdi, razpusti vlada uže meseca marcija prih. leta, najzadnje pa o končanji državnega zbora.

Iz Sarajeva se poroča, da bo v kratkem *pomiloščenih* mnogo onim *Bošnjakov* in *Hrcegovcev*, kateri so bili zarad upora zaprti.

Vnanje dežele.

Papež opominja v posebnej encikliki *španske škofe*, da cerkev ne dela prav, če se veže s katero koli politično stranko. Cerkev stoji visoko nad človeškimi strastmi, ter ne obsoja *nobenega menjenja, ki spoštuje vero in pravico.* — To so gotovo velepomembne besede, iz njih veje prava resnična svoboda, najčistejši Kristov nauk.

Ruski državnik *Giers* je po svojem prihodu v Rim obiskal tudi *papeža*, in sklenol z njim pogodbo, po katerej dobijo katoličani na Ruskem mnogo svoboščin.

Pri volitvah v *Bulgariji* zmagali so knezu vdani konservati.

V italijanskem parlamentu se hudo pričkajo zastran prisege poslancev. Več znanih politikarjev prisego pobija, drugi jo zopet zagovarjajo. Mi dajemo zadnjim prav, ker prisega ima od nekdaj, skoraj pri vseh narodih, krščanskih i nekrščanskih, veliko moralno veljavo. Kdor ne drži na prisego, ta nema nobene vesti; z odpravo prisege se odpirajo duri in vrata vsem hudobijam. Če pa so poslanci sami zoper to, da jim ni treba priseči, da bodo vestno delali zakone, kako morejo potem zahtevati prisego pri sodnijah, uradih itd! Mi menimo, da vsak človek, ki pozna človeški rod i njegove slabosti, mora biti za prisego, i da le oholost, sebičnost, bedarija in popolna spridenost prisegi nasprotujejo. — Res je, da je tu pa tam uže kdo po krivem prisegel, a to se je pripetilo zelo redko, in skoraj vselej je tacega človeka zadela naglo božja jeza; na dan je prišla kriva prisega ter kazen ni izostala. — Da, res je, prisege ne bi trebalo, ako bi vsi ljudje bili pošteni ter bi svét ne poznal laži, ker pa temu ni tako, zato je prisega potrebna.

Na Francoskem so zaprli znanega kneza *Krapotkina*, ker so pri njem našli pisma, iz katerih je očitno, da je on glavar anarhičnega gibanja na Francoskem in ud tajne družbe, katera si prizadeva z moritvijo in ropom predrugačiti človeške razmere.

Iz Aleksandrije se poroča, da hoče namestni kralj odstopiti ter želi, da stopi njegov sin na njegovo mesto, a turški sultan se temu protivi.

Dopisi.

Iz koprskega okraja, dne 13. decembra.

Včeraj so koprski učiteljski pripravniki sè svojimi profesorji in pa nežna šolska mladina sè svojimi učitelji, kojim so se pridružili zastopniki koprske gimnazije in raznih uradov, spremili k zasluženemu počitku starčka, koji naj bi bil vzgled vsakemu učitelju.

Mislim namreč rajnega Ivana Stucino, koji se je rodil dne 16. maja 1794 leta na Tolminskem. Šolo je obiskoval nekoliko doma, nekoliko v Ljubljani, kder mu je bil Vodnik učitelj, a naš Koseski součenec. Radostjo se spominjam ganljivega prizora, ko sem pokazal pred tremi leti sivemu starčku Vodnikovo podobo. »Tak je bil Vodnik, vsklikne, zdi se mi, da ga gledam živega, da poslušam kakor nekdaj njegove nauke.

17 letnega mladeniča vzamejo v Napoleonovo vojsko, kder je postal zdravniški pomočnik, a štiri leta pozneje pride v Koper, kder je kot učitelj in potem voditelj koprskih šol služboval polnih 56 let — od l. 1817. do l. 1873. —

Teško je povedati, a lahko si mislimo, koliko zalih cvetic je v pol stoletju kot unet učitelj vsadil v nedolžna otroška srca in koliko je kot voditelj koristil koprskej šoli. Koprčani bi mu morali postaviti hvaležen spominek, kajti lehko rečem: koliko je Koprčanov od 20. do 70. leta, vse je rajni Ivan naučil pisati, brati in računiti.

Leta 1873. je šel v pokoj, ter je živel v Kopru mirno, tiho in zadovoljno do svoje lahke smrti dne 10. t. m.

Dolžnosti svojega stanu rajni Ivan ni samo poznal, on jih je tudi spolnoval. A v Kopru mej znanimi rovarji je imel teško stališče. Ne bi se bil obdržal, da ni bil učitelj v pravem pomenu besede; a ker je bil učitelj, pustil je vse drugo na strani, zlasti politiko politikarjem, v čemer naj bi ga posnemal marsikateri denašnji učitelj.

Ker je govoril in pisal francoski, nemški in italijanki jezik prav tako dobro kakor svoj materini slovenski, še marsikedo ni vedel, katere narodnosti je. Nemec ga je svojej, a Italijan svojej narodnosti prišteval. Vendar pa ne mislite, da je svojo pravo narodnost zatajeval; samo izobešal je ni. Rod njegov mu je vedno ljub in drag ostal. V dolgih 70. letih, kar je mej tujci živel, ni pozabil svojega materinega jezika, ter je vsako priložnost z veseljem porabil, kder se je mogel po domače razgovarjati.

Kako je bil unet za učiteljstvo, kaže tudi to, da je pred svojo smrtjo okoli 60 zvezkov iz svoje knjižnice daroval učiteljskej biblioteki za koprski okraj.

Mnogo zanimivega in poučljivega bi lehko navedel, ako bi njegovo dolgo in redno živenje natančneje opisal; toda za sedaj naj zadoščujejo te vrstice.

Ti pa, blagi starček! uživaj obilo zasluženo plačilo, glej doli na nas, na svoje nastopnike v teškem stanu učiteljskem, spodbujaj nas sè svojim lepim vzgledom k vedno večej marljivosti in vstrajnosti, bodi nam luč, koja naj nas pripelje do našega cilja: da postanemo pravi učitelji!

Z notranjskega Krasa, 17. decembra.

Zopet reka »Reka«. Mnogo se je uže pro in contra o tej nam prekoristnej vodi govorilo in pisalo: Eni pravijo, da je prav nič ne dadó Trstu, drugi, da le nekoliko, tretji pa, posebno mlinarji in pilarji poleg reke, nadejajo se tisočakov, odstopijo odmah — vse pravice do nje.

Ova reka pa je tudi velepomenljiva za naše živenje in življenje, na njej so oprta za mnoge vasi in trge na Kranjskem, kakor na Primorskem starodavna, prebivalcem neobhodno potrebna prava, namreč: mletev žita, žaganje lesa, perilo obleke, ovác oziroma volne, voda za pijačo ljudem, kakor tudi za napajanje živine, ribištvo, dobivanje ledu i. t. d.

Na vsa ta prava imajo iz starodavnih časov pravico poleg mlinarjev, pilarjev in druzih posestnikov ob reki »Reka« prebivalci teh-le trgov in vasi: *iz sod. okraja Postojna*: Št. Peter, Nemška vas, Trnje, Gradec, Klenik, Palčje, Peteline, Radohova vas, Selce, stara in nova Sušica, velika in mala Pristava, Hrastje, Kal, Narin, Nadanjeselo, Neverke, gornja in dolnja Košana, Čepno, Volče, Buje, Ostrožnabrda, Suhorje; iz *sod. okraja Il. Bistrica*: Bistrica, Trnovo, Topolec, Zarečje, Zarečica, Postenje, Šembije, Podtabor, Koritnice, Knežak, Beč, Kalec, Zagorje, Drškovče, Parje, Tabor, Kilovče, Bitinje, Rateževobrdo, Janeževobrdo, Prem, Smrje, Čele, Tominje, Brce, Mereče, Dobropolje, Harije, Koseze, mala in velika Bukovica, Postenjšek, Soze, dolenji in gorenji Semen, Jasen, Vrbovo, Vrnica, Jablanica, Trpčane in Kuteževo; *iz sod. okraja Senožeče*: gornje Ležeče, gornje in dolnje Vreme, Britof, Famlje, Goriče, Senadolje, Dolenjavas, Potoče, Senožeče in Gabrče; iz *sod. okraja Sežana* pa zraven: Sežane, Štorji, Čepulj, Križa, Tomaja in Dan vse na levo stran državne ceste, iz Ljubljane v Trst stoječe vasi. Ako bi se tedaj, kar ne moremo želeti, ta reka posebno v suši v Trst vodila, bile bi s tem činom dotičnim prebivalcem žile živenja podvezane. Ali se nadejamo, da nas v slučajnem važnem trenutku naš, nam vsestransko dobro želeči gospod c. k. okrajni glavar, g. A. Globočnik vseh nezgod o tej zadevi obvaruje. Ako bi pa od strani c. k. oblastnij potrebne pomoči ne dobili, moremo in moramo na podlago deželne postave od 15. maja 1872 *»o rabi vodá«* izmej druzih §. §. osobito na §. 5 te postave naša užitna prava naslanjati; ta §. se glasi: »Koliko vode se sme porabiti, to določuje politična gosposka, oziraje se na enej strani na potrebo prosilca, na drugej pa na to, koliko vode se *more* še oddati z ozirom na *spremenljivi* stan vode. Ta poraba pa se ne sme nikdar tako daleč raztegnoti, da bi občine in vasi ob kakem ognju, njih prebivalci pa za *namen svojega gospodarstva trpeli pomanjkanja vode«.* Za nas kranjske Kraševce je vsak strah od te strani prazen, če bomo vedeli in znali na podlagi omenjenega zakona ob pravem času svoja prava braniti. Privoščimo toraj reško-dolinskim mlinarjem, pilarjem in drugim posestnikom, da svoja posestva in umetništva bogatim Tržačanom prav drago prodajo, da kaj denarjev mej nas pride, katerih dosedaj žalibože preporedkoma videvamo.

Iz Borovnice, dne 20. decembra.

(Občni zbor narodnega bralnega društva.) Kakor vsako leto, prav tako smo se tudi letos sešli 17. t. m. v društvenih prostorih. Predsednik otvori z primernimi besedami zborovanje. Po poročilu tajnikovem in blagajnikovem se izvoli nov odbor in sicer gospodje: Ivan Majaron, predsednik; Fran Papler, podpredsednik; Josip Kržič, blagajnik; Hinko Podkrajšek, tajnik. Časopisi se naročé za prihodnje leto ti le: »Tribüne«, »Slovenski Narod«, »Edinost«, »Slovenec«, »Novice«, »Slovenski gospodar«, »Gospodarski list«, »Mir«, »Zvon«, »Kres«; »Brencelj« in »Soča« se opustita. Sklenolo se je tudi, da društvo napravi pred pustom dve veselici in sicer prvo 7. januvarja, za drugo se pa še ni določil dan (naznaniti ga hočem ob času).

Posestniki, Vi obrtniki, kateri še niste vpisani v društvo, vpišite se prej ko mogoče, kajti tu berete in se izobražujete prav za majhen denar, saj ne stane več nego 25 kr. na mesec. Kolikor več nas bo, toliko laglje si bomo časopise naročali, »v edinosti je moč.« edini bodimo, ne udajmo se! No, saj slovensko ljudstvo se dan na dan bolj zaveda, razvija se kakor spomladanski cvet; naši politični nasprotniki pa dan na dan propadajo. Vem, da ste čitali, kako sijajno so zmagali naši sosedje na Vrhniki pri občinskej volitvi. Pokažimo, da smo gospodarji na našej zemlji, ne puščajmo, da bi nam tuji gospodarili.

Z ljubljanskega močvirja, 1. decembra.

(Konec.)*)

Vsako delo je toliko dražji, kolikor globokejši se dela. S tisto svoto, s katero bi se imelo globiti, izkopal bi se vodotoč s primerno širjavo, in preložil bi se spodnji oddelek struge pri Štepanji vasi tako, da ne bi voda pri ustji Cesarskega grabna zaradi neukretnosti izliva gradila.

Troški za zatvornico	60.000 gld.
Začasni most	3.000 »
Čuvajska hiša	4.800 »
Plača za čuvaja, ki bo pa prej ko ne z delalci več nego 400 gld. na leto stala — v kapitalu	8.000 »
Za Dolenjski most	35.000 »
Tedaj skupaj . .	110.900 gld.

z obdrževalnimi troški, ki bi na leto tudi zdatni bili, — ti bi se prihranili.

Treba je gledati, da se ubogi močvirec obdrži vendar pri živenju, in ne delati na to, da se z vso postavno silo nabranim denarjem redé le »gospodje« in polnijo žepe »fabrikanti«! Posmisliti je, da po novej vcenitvi presezajo davki z druzimi obdelovanjskimi troški vred v primeri vsako drugo zemljišče!

Vrhu zgorej navedenih troškov bi se ognoli tudi nevarnosti povodnji. Znana stvar je, da čestokrat v hudej zimi deževje nastane, zamrzla zatvornica se ne da odpreti — voda zalije ravnino k ljubu vsem ogromnim troškom. Teško je tedaj uganiti, kaj je spodbujalo načrtnika, da je v kvar močvirskega ozemlja ukrenol, naj se Cesarki graben samo globi, mesto tudi razširja.

Taka napaka pa provzroča take nedostatnosti, da se je kar čuditi, da jih načrtnik ni bolj pazljivo zakril. Struga Ljubljanice je v kraju, kder se strugi v jedno zediniti 0.4 metr. višja, od struge Cesarskega grabna. Ustružni jarek, katerega predlaga kopati pod združenjem obeh voda, 1 metr. globokeje, nego bi bila nova struga proti Fužinam, da bi mogel pregloboki stržen Cesarskega grabna, v suhem kopati, ker je letá za 2 metr. zaradi zatvornice pri vteku preglobo zastavljen — stal bi 292.000 gld. in vendar bi ta jarek sila malo koristil za odhod v močvirskej »latvici« se združujočih voda, zato ker mu prag na Fužinah skorej vso moč jemlje.

Načrtnik tudi sam ne verjame, da bi zdaj kacih 30 let iz dna struge strleče skalovje odtoku močvirja pribajajočim vodam zapreke stavilo; a vendar pride z dnom nove poglobočene struge Cesarskega grabna pod tako skalovje. Ako prištejemo še troške za ustružni jarek k navedenim nepotrebnostim, znaša vsa svota, katero provzroča nepotrebna stavba zatvornic 404.000 gld.

Nerazumljivi so dalje nasveti za bodoče obdelovanje močvirskega sveta. Tu se govori, da bi se nekako šotna plast odpravljala, da ne bi se mej tem kmetovalec z pomnoženimi pridelki ukoristoval! Dalje stavi izdelovalec načrta v prvo vrsto potrebo, naj bi se grabni nad 1.5 metr. v globočino ne kopali, in ta nauk pravi, da je temelj prihodnjemu kmetijstvu na močvirju! Kake vrednosti je ta temelj, sprevidi slednji močvirski posestnik, kajti skušnja nas uči, da v največjej suši vrhovna mahovita pola rasti ne zadržuje, če tudi so rovi (grabni) po nekoliko do 2.5 metr. globoki. Dalje pogrešamo vodila, koliko na široko naj bi se lehe (njive) delale, ter kako senožeti obdelovati na svetu, za požiganje prenizkem.

Vse to kaže, kako slabi pojmi o močvirskem svetu in tega obdelovanju so črtnika pri tem prevažnem delu podpirali.

Poprava starih neukretno skopanih grabnov (vodotočev) zopet kaže, da se je stvar površno umela in tudi naredila; nobeden kmetijski inženir ne bi preziral važnosti ob močvirskem bregu izkopanega vodotoča, ki bi preobilo, z okolo stoječih hribov se izcejajočo vodo odpeljaval, predno pride v sredino močvirja.

Vse pregledovanje in vrtanje močvirske ravnine koristi le v tem, da imamo sedaj načrt o višini sveta teh krajev. Je pa li pomota kali, da se svet, po katerem je bil račun o bodočem znižanji velikih voda (povodnji) delan, pod jerobstvo necega inženirja stavi, — to je čudno!

Dvomiti je, ali je treba kmetu sedanje obdelovanje preprečiti, kajti te misli ni nihče o močvirskih krajih in tudi drugod ne, da bi zgodej spomladi in v poznej jeseni nastopajoča, le nekoliko ur trajajoča povodenj senožetim škodila, pač pa nasprotno koristi, ker mrčes prežene ter ga nekoliko pokonča in s puščanim blatom svet gnoji.

Kako naj se v prihodnje dela z mahovito plastjo, da se svet obdeluje, a površina vendar vedno enako močna ostane — tega nismo zvedeli. Dosedaj je vsak osušeni svet z mahovito vrhnjo plastjo na leto 3 do 4 ctm. upál. Zemljo obdelovati se pravi, tla kolikor globoko korenine segajo, prekrojitvam zraka odpirati. Močvirska mahovita pola obstaje iz mrtvih rastlin, katere gnijó, kadar se osušé, ter se zračnemu uplivu odpró. Mahovita prst gnije tako dolgo, da slednjič samo še pepelnate mineralične tvarine ostanejo. Od todi prihaja, da se obdelana mahovita pola vedno krči, ali kakor mi močvirci pravimo: močvirje se vseda.

Toda stvar pogosto nejasna in napačna ima vendar marsikatero dobro stran. — Ljubljanski gospodi ustreza, da se bo požiganje po moči zabranjevalo; mestnemu zastopu daje še časa na razpolaganje, o odpravi mestne nesnage premišljevati, kapital pa sme v prihodnje kakor doslej na Ljubljanici odtoku vodá zapreke staviti; dve tretjini kmetov bodeti pa še misliti smeli na to, da se bo jeseni požigalo, ako ne bo dežja.

Vsak dobi nekoliko dobrot, še nemškutar mora biti vesel, kajti lepe slovenske Bistre si dosedaj nobeden ni upal v spakedrano »Feistriz« prekrstiti, a načrtniku se je to posrečilo, da si mu je bilo v bližini Bistre jasno povedano, da se zove Bistra, a ne Feistriz. Da imajo nekateri vodotoči taka imena, kakor jih nihče ne kliče, to je zasluga uže davnej za odlikovanje ugodnega močvirskega zastopnika.

*) Glej štev 74. Ured.

Trditev, da je Mali graben v resnici Gradšica, to je zopet iste vrednosti, kakor prejšna Feistriz. Škoda časa, katerega bi bil moral v rešitev bolj važnih stvari uporabiti, nego habiti nam naša izvirna slovenska imena, katera nam vse dobe spremenitve naše močvirske ravnine osvedočujejo.

V poglavju o napajanju je navedel le, koliko vode ima ta ali oni po močvirji se razlivajoči studenec, o načinu, kako bi se te pokrajine napajale, ni niti besedice, in s tem nam je še najbolj ustregel.

Ne segamo v nobeno daljšo obsodbo, vendar priporočili bi načrtniku: ako dobi še kdaj od kod kak nalog — kako močvirje vsušiti, naj ne gleda preveč na to, kako bi po nemarnosti, po bregovih se razlijajoči mestni smrad zakrival itd., ampak kako bi kmetu zemljišče zboljšal, močvirje usušil, za kar je klican.

Močvirec.

Z Dunaja 20. decembra.

Kakor ste uže sami poročali, izstopilo je iz šolskega sveta nižeavstrijskega sedem Švabov, ker jim svet menda ne pripušča, da bi sodelovali pri vtemeljenju češke privatne šole. Deželni odbor je odobril to postopanje in jim hvalo izrekel za *junaški* čin. Šolski svet favoritski pa ni tako odločno dementiral, samo obžaloval, da se je s to privatno šolo zanetil narodnosten prepir v inače tako mirnem okraju. Vlada pa je v uradnem listu odločno izjavila, da se za vse te demonstracije nič ne meni in da bo nadalje delovala na podlogi postavnih določil.

V letošnjih šolskih počitnicah sem v nekaterih krajih Slovenije na južnih in severnih mejah slišal, da obširno popisovanje tukajšnjih veselic in koncertov slovanskih ne zanima toliko v domovini, radi tega tudi, dasi nekoliko post festum, poročam, da se je Preširnova slavnost »Slovenije« dostojno slavljena vršila. Osobita hvala gre gosp. pevovodji Jiriku in slavnostnemu govorniku g. Majaronu. Kakor pri vseh takih slavnostih, bili so navzoči zastopniki raznih slovanskih društev, in tisto slovensko občinstvo, ki navadno pohaja te veselice. Kakor v Ljubljani in Trstu ne boste navajali imen odličnih tamošnjih narodnjakov, ker je naravno, da se prikažejo pri takej priliki, tako jih tudi tukaj ne bom našteval, pa še tudi vsacemu ljubo ni, ako tam paradira v javnosti. Da pa *slovenskej* mladini ni prav, da se izmej *slov.* državnih poslancev, na *ptujem* od *slovenskih* mladih močij prirejenih slavnostnih večerov, tako malo udeležujejo to je pa naravno; vsaj je tudi nežnočutečej deklici neprijetno, če je prezirana, in mladina hoče biti ljubljena, bodi si moška ali ženska.

Državni zbor pred novim letom je končan in narodom avstrijskim z obrtniško novelo lep dar za Božič priskrben, dal Bog, da bi našemu srednjemu stanu pomogel do boljše prihodnjosti.

Ustavoverni udje gospodske zbornice »štrajkajo« in so izstopili iz odseka za šolsko postavo in levičarji so v državnem zboru sejo zapustili, predno je predsednik sklenol in vesele praznike voščil. Tako postopanje je nekako nenavadno mej ljudmi omikanimi in olikanimi; vidi se iz tega vedenja, da nemajo mirne vesti. Da so pa ljubljanski ustavoverci »združenej levici« na zadnje zaupanje izrekli, to je pa bilo potrebno, kajti tega smo še čakali; navadno je v teh ali enakih slučajih Hans Mihelič na Ptuji zadnjo besedo rekel, zdaj pa, ko je propal pri volitvah v občinski zastop, Lržkone mu je sape zmanjkalo.

Domače in razne vesti.

Mestni zbor je imel včeraj in predvčerajšnjem seje. Predvčerajšnjem je izvolil komisijo, ki ima študirati in predlagati, ali in kako bi se v Trstu vpeljala zraven plinove svečave tudi električna luč. — Izvoljeni so bili: Geiringer, Perissini, Vierthaler, Righetti in Biasoletto. Potem se je raspravljal proračun o katerem smo uže zadnjič poročali in se bo razpravljal še v sejah dvéh. Pri proračunski debati je Nabergoj najprej interpeliral asesorja Pimpacha, zakaj niso v računu oni denarji, katere magistrat pobira od okoličanov o svatbah in drugih veselicah. Pimpach odgovori, da se ta znesek oddaje kmet. društvu, da ono s tem popravlja poti v gozdiču pri Bazovici. — Nabergoj odgovori na to, da nij zadovoljen s tem odgovorom in predlaga, da se ves dotični znesek porabi za okoliške šole. — Sprejet je bil posredovalin predlog Luzzatto, da se v ta namen dovoli le 300 gld. — Včeraj je Nabergoj sopet interpeliral asesorja Pimpacha, zakaj magistrat tako nobel z dvema konjema vozi izgnance. — Pimpah je odgovoril, da voz nij namenjen izgnancem, ampak stražniku; kateri se vozi, mej tem ko gnanci za njem cepetajo. — Na ta naiven odgovor nastane smeh, in ko Nabergoj replicira, da, ako je res taka, da se stražnik vozi, gnanci pa za njim hodijo, potem je čudno, ako mu vsi gnanci ne uidejo potoma. Pimpah se na to nekam obreza, da to nij njegova stvar, na kar mu Nabergoj nalaga molčanje z opombo, da se uradniki nemajo obrezati na ljudske zastopnike. — To zasluženo brco je moral Pimpah tiho spraviti v žep. O teh rečeh naši nemški in laški listi nič ne pišejo.

Tržaške novosti. Nek slovenski učitelj s Krasa je padel predvčerajšnjem po nesreči v morje, pa ga je policija precej izvlekla. — Oglasil se je lastnik onega drazega prstana, ki je bil najden na tukajšnjem kolodvoru: je nek ruski baron, ki zdaj prebiva v Napolju. — Tržaške trdnjave je država kot take opustila in pridejo zdaj vsi razni forti okolo Trsta v oskrbništvo finance.

Policijsko. 21. t. m. popoludné so z vetrihi neznani tatovi prišli v magazin necega Cossoni in mu vnesli iz miznice 800 gld. Vetrihe so tatje pustili v vratih. — Uže zopet so zaprli na razstavi nekega fakina, ker je ukradel steklenico likerja. — Za praznike policija najbrže zopet pokliče mnogo tičkov v varne kletke.

Nevarno zbolel je v. gosp. *Vlah* obče spoštovani župnik in dekan *v Kastvi*; mil. škof dr. J. Glavina in v. g. korar Šterk sta bolnika ta teden obiskala.

Vabilo. Pevski odsek »Delalskega podpornega društva« napravi v *Silvestrov večer*, 31. t. m. v pivarni »*Al Giardinetto*« nasproti vrta »Rossetti« domačo zabavo. Spored: 1. I. pl. Zajc. »Kolo«, hrvatski stopaj. 2. B. Ipavec. »Domovini«, zbor, tenor in bariton solo, 3. Deklamacija, gospodičina Kobal, 4. I. Kocjančič, »Venec narodnih pesmi«, 5. ... »Kako lep si dragi dom«, solo, poje gospod Čenčur, 6. S. Carli »Slavjanka«, mešani zbor, 7. ... »Mihova ženitev«, poje zbor, 8. ... »Šaljivi prizor«, poje gosp. Čenčur, 9. V. Valenta. »Naš maček«, poje zbor, 10. A. Hajdrih, »Jadransko morje«, poje zbor, 11. Vošilo za Novo Leto! 12. Domača zabava. — Začetek točno ob 9½ uri zvečer. — Udje »delalskega podpornega društva« naj se oglašajo za povabila v uradu društva. Podporni in redni udje pevskega oddelka, kateri niso zaostali s plačilom, so prosti ustopnine. — Čisti dohodek je namenjen glavnici pevskega oddelka. Uhod v dvorano: Via Rossetti. Ustopnica za moške 30 kr., za ženske 20 kr., otroci do 10 let so prosti. — Sedeži v prvih dvéh vrstah 10 soldov.

Odbor del. podpornega društva.

Pekovsko pevsko društvo seje v Trstu ustanovilo v četertek. G. Fr. Jeršek in Kralj, pekovska pomočnika, pozvala sta svoje tovariše h skupnemu pogovoru; sešlo se je nad 80 samih vrlih fantov. G. Jeršek je pozdravil došle povabljene, razložil jim pomen shoda, ter pojasnil v kratkem govoru, kako važno bi bilo pevsko pekovsko društvo, ki bi dalo priliko, da se narodnjaki poprimejo petja, mesto igre. Izvolili so se potem v začasni odbor: Fr. Jeršek predsednikom, Občnik tajnikom, Bizjak denarničarjem in odbornikom: Moder, Kralj in Zajec. G. Kralj je sestavil pravila, katera so bila točko za točko pretresavana, in soglasno sprejeta; vložé se c. k. namestništvu v potrjenje. Lepo je, da so pekovski pomočniki, katerih je v Trstu nad 600, zgoli Slovenci, vneti za svojo narodnost. Zopet je korak storjen v Trstu za slovensko stvar; to društvo, katero z veseljem pozdravljamo, bode imelo svojo tribojno zastavo: *Naprej zastava Slave!*

Izpred sodnije. Znano je našim čitateljem, kako sta bila 30. septembra na neki ladiji ranjena 2 vojaška godca. Zarad tega je bil tožen podjetnik umetnih ognjev, nek Ottino iz Milana. Te dni je bila obravnava in zatoženec je bil obsojen na 300 gld. globe, na 60 gld. vsakemu vojaku odškodnine za bolečine in na plačanje letne penzije enemu godcu 100 gld., drugemu pa, ki je nogo izgubil, gld. 150.

Oberdank še vedno polni predale naših listov. Kakor se sliši, ostal je Oberdank do zadnjega trdovraten bogotajec, ni se hotel spovedati in je odvračal vse tolažbe krstjanske vere. — Do zadnjega je bil stanoviten in je nekda klical, ko ga je bil rabelj uže potegnol kviško: —, in ko je imel uže zanjko okolo vratu, še vedno je klical, tako da je zgovoril pred smrtjo še —, polovica te besede pa mu je v goltancu ostala. Še le zvečer ob 5. uri so ga prepeljali v bolnišnico, kder so ga raztelesili. Zdravniki so konstatirali, da je bil jako močan in zdrav, le glava je kazala nesimetrični razvitek, desni del čepine je bil veči, nego levi, sicer niso zapazili nobene posebnosti. Zvečer ob 11. uri so ga prepeljali na vojaško pokopališče in nad jamo obešenega so zemljo tako zravnali, da ni poznati, kde je njega grob. Omeniti je še, da je po dovršenej eksekuciji č. g. Huth govoril vojakom ganljiv govor, v katerem je stavil Oberdanka v svarilen izgled. Zadnjega trdovratnost je bila res tolika, da je sam rabelj Willenbacher rekel, da tacega resolutnega človeka še ni imel pod roko. Še več podrobnosti se sliši o tej eksekuciji, a nočemo toliko pomnoževati literature o človeku, ki se je tako daleč pozabil. — Le to še naj omenimo, da je »L'Indipendente« 21. t. m. prinesel članek, v katerem Oberdanka slavi kot mučenika in značajnega mladenča, ter s tem javi in dokazuje solidarnost njegove stranke z ljudmi, katerim se je dokazala veleizdaja. — List je bil sicer konfisciran, pri vsem tem pa se je močno čital po Trstu. Nočemo tožiti, a stvar je uže preostudna in bi se morala zapreči. Iz Italije se poroča o demonstracijah Oberdankovskih.

«Kedaj bomo imeli nove volitve v občinski odbor?» to vprašanje nam stavi nek naroden mož iz *dolinske županije*, in pristavlja, da bi po postavi bile imele biti uže meseca *julija* t. l. Mi na to nemamo drugega odgovora, nego: Naj se možak obrne z svojim prašanjem do onih, katere stvar *zadeva, in katerih dolžnost je, postave izvrševati.*

S Krasa se nam poroča, da je vsled dolgega deževanja obolelo v cesarskem kobiljaku v *Lipici* nad 30 plemenitih brejih kobil na nekej groznici (mrzlici); dozdaj jih je uže 13 zvrglo, in bati se je še večje škode.

Iz Gorice se nam poroča, da je za posvečenje novega poreškega škofa dr. A. Zorna baje določen 14. dan meseca januvarja.

V Spljetu je pri volitvah v trgovinsko zbornico zmagalo, kakor poroča telegram od 22. t. m. z veliko večino vseh 19 narodnih kandidatov. In tako so zgubili Lahoni tam zadnjo svojo trdnjavo, in — ž njimi žalovala bode — »Triest. Ztg.«

»Škrat« — je ime šaljivemu listu, ki začne z novem letom izhajati v Ljubljani po 2 krat na teden. Kakor smo poizvedeli, je list v izvrstnih, nalogam sposobnih rokah. Zatorej pa simpatično pozdravljamo »Škrata« in ga toplo priporočamo slovenskemu občinstvu. Več pové naznanilo.

Iz Vrhnike se piše, da tam in v Borovnici razsajajo hudo človeške *koze*. Šole so zaprte, in mej ljudstvom vlada velik strah.

Naročajte si «Mir» Čitalnica ljubljanska je tudi letos naročila 11 iztiskov «Mira» ter jih 10 prepustila uredništvu, da jih razdeli mej koroške Slovence Naj bi jo ostale Čitalnice po Slovenskem obilo posnemale! Pa tudi kak bogat Tržačan.

Vabilo v drugi občni zbor, katerega bo imel «*Savinjski Sokol*» v Mozirji dne 26 decembra 1882 (na dan sv. Štefana). Začetek ob 3. uri popoludne. Dnevni red: 1. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 2. Volitev: a) staroste; b.) drugih odbornikov. 3. Nasveti o delovanji društva sploh.

Odbor

Mnogo listov še le zdaj prinaša naznanilo zarad kolonizacije v Bosni, katero naznanilo smo mi prinesli uže pred par meseci.

Glasbena Matica bode tekom meseca decembra razpošiljala svojim članom muzikalije za leto 1882 Ker mnogo društvenikov letnega doneska še nij uplačalo, zato prosi odbor, ki ves društveni posel opravlja *brezplačno*, z ozirom na §. 6. društvenih pravil, da bi p. n. člani blagovolili kmalu doposlati letnino. Muzikalije se bodo poslale samo onim članom, ki so svoj prinos uže uložili. Redno uplačevanje naj bode častitim članom posebno priporočeno, ker se z dopisovanjem in opominovanjem mnogo drazega časa potrati in društvu nepotrebnih stroškov nareja. — Zaradi neljubih zaprek se bodo namestu nekaterih muzikalij, ki so bile napovedane v *vabilih* na občni zbor, vsem članom razposlanih meseca aprila t. l. razposlale naslednje: 1. F. S. Vilhar — «Mornar», samospev za niži glas in klavir; besede Fr. Preširnove. Delo je poklonjeno vladiki Strossmajerju. — 2. F. S. Vilhar — «V tihem mraku», fantazija za klavir. — 3. A. Foerster — Kitica narodnih napevov. X. zvezek z 11 pesnimi v partituri; prvih pet napevov je za mešan zbor šesteroglasno priredjenih. Pesni so: a) Zvonikarjeva, b) Veselja dom, c) Pastirska, d) Bleško jezero, e) Triglav. — f) Vse mine, g) Hej Slovani, h) Planinar, i) Svarjenje, k) Pod oknom (za bariton), l) Popotnik. — 4. *Anton Nedvěd* — «*Vojaci na poti*», *moški zbor. XI. zvezek, partitura; besede Simon Gregorčičeve. Dohodki od nečlanom prodanih iztisov pridejo na željo skladateljevo v prid «Narodnemu domu». Cena partituri in 4 glasovom je 60 kr., posamičnim glasom po 5 kr.* — 5. Ant. Nedvěd — «Štirje moški zbori», poklonjeni čitalniškemu moškemu zboru. XII. zvezek, partitura. Pesmi so: a) Zvezda, b) V ljubem si ostala kraji, c) Pod oknom, d) Slovo. — 6. Lavorika III. Zbirka slovenskih napevov za 4 moške glasove. V tej zbirki so vsi napevi, ki se nahajajo v X. XI. in XII. prej omenjenem partiturnem zvezku, samo da so tu napevi za vsak glas posebej. Prijatelje petja, narodna društva in Čitalnice vabi k pristopu.

Glasbene Matice odbor.

Die »Adria«, spisal A. pl. Schweiger-Lerchenfeld, založil A. Hartleben na Dunaju. To krasno delo, ki obsega tudi 200 ilustracij, 18 tanniških podob, 6 obrisov in eno zemljepisno karto, zdaj je dovršeno. Vseh 25 zvezkov stane 7 gld. 50 kr., krasna vezani 9 gld. Uže večkrat smo priporočali to zanimljivo in podučno knjigo svojim bralcem, kateri so nemščine zmožni, zdaj o Božiču še posebno na njo opozarjamo, ker obsega v istini mnogo zemljepisnega, zgodovinskega in kulturno zgodovinskega gradiva, in sočutno govori o Slovanih, stanujočih ob obalih Adrije.

H krati opozarjamo naše bralce na veliko *zalogo A. Hartleben* na Dunaju, ki ima *mnogo novih*, znanstvenih in leposlovnih knjig, kdor želi, dobi o njih katalog. —

Na zadnje še kažemo na denašnji inserat: **Brockhaus, kleines Conversations-Lexikon.** Tudi ta knjiga je lep zaklad, in omikanemu človeku *potrebna.*

Naše čitatelje opozorujemo denes posebno na inserat g *R. Morpurgo*, lekarnik in droguist via S. Giovanni št. 4. v katerej prodajalnici se govori tudi slovenski.

Železnica Kamnik-Ljubljana. Predvčerajšnjem zjutraj ob 9. uri je odšla pod vodstvom c. kr. deželne vlade svetnika pl. Fladung-a komisija iz Ljubljane, da pregleda namerovano progo vicinalne železnice Kamnik-Ljubljana.

Promet v avstrijskih lukah leta 1881. Ladij je došlo 47.796 in sicer 27.338 na jadra, in 20.458 parnikov. Blaga se je pripeljalo 6.301.519 tonelat. Odšlo pa je ladij 47.505, in sicer 27051 na jadra in 20454 parnikov. Izvozilo se je na njih 6.299.120 tonelat. Vrednost pripeljanega blaga je bila 198.736.625 gold. in izvoženega 198.»30419 gld.

Nesreče. V Madridu je požar pokončal velik del poslopja vojnega ministerstva. Zgorela je tudi imenitna knjižnica in en del arhiva, če prav se je sam kralj z vsemi gosposkami prizadeval, da bi se bila otela. Dvajset osob je bilo pri tem požaru bolj ali manj poškodovanih. Pri Monte Ferrato v vojvodstvu Lucca, *utrgal se je hrib* prav v tistem trenotji, ko se je pošta mimo peljala. Velikanska plast je pokrila vso cesto, ki drži proti postaji Sesto in ž njo poštni voz, v katerem je bilo sedem popotnikov. — Iz Novega Jorka pa se poroča, da se je porušil most, ki se je delal mej mehikansko in pacifikno železnico. Nad 100 delalcev je delalo takrat na mostu, 7 je ostalo takoj mrtvih. Koliko je pa bilo poškodovanih, to še ni gotovo, le toliko je znano, da jih je mnogo. — V rudniku Hardenberg pri Dortmundu, na katerej je bila privezana cajna ki je vsled tega v jamo padla in dvajset ljudi ubila. V Mont Valerien pri Parizu, kder delajo patrone, užgale so se 19. t. m. ter mnogo delalcev ranile; 15 je uže mrtvih i za druzih 15 je malo upanja.

Bontoux in Feder ravnatelja francoske banke »Union General« prvi bil je tudi večletni glavni vodja užne železnice in ustanovnik «Länderbanke» na Dunaji, obsojena sta bila oba te dni v Parizu zarad sleparij na 5 let ječe, 3000 frankov globe in k plačilu vsih pravdnih troškov. Oba sta se pritožila. Sic transit gloria mundi — ta pregovor pač najboljše znači Bontoux-ov pad. Pred par leti rival Rotschildov — denes obsojen.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Pomorsko občevanje. Število ladij na jadra, osobito za dolgo vožnjo, vedno se manjša, ko se število parnikov v primeri množí. Ako primerimo leto 1882 z letom 1881, vidi se, da se je število parnikov pomnožilo za 444, ladij na jadra pa zmanjšalo za 555.

Nov sueški kanal. Na Angleškem se je ustanovila družba, ki hoče napraviti nov prekop skoz Egipt in tako po novej poti svezati sredozemsko z indiškim morjem. Ta kanal se ima napraviti iz Abukirja skoz Kajíro. Družba je uže poslala dva svoja uda v Egipt, da se dogovorita zastran tega z egiptovsko vlado, katera je ta projekt z veliko zadovoljnostjo odobrila. In temu se ni čuditi, ker ta kanal bi Egiptu bil zlat kanal, ker bi se s tem Kajira, Tantah in še več druzih egiptovskih mest zvezalo z morjem. Promet bi po tem kanalu mej Evropo, Azijo in Avstralijo bil velikansk, poleg tega se kultivirala mej Kajiro in Suecem vsa rodovitna zemlja, ki je zdaj popolnem zanemarjena i nastala bi poleg tega kanala znamenita trgovinska mesta. — Sedanji sueški kanal ne ustreza več potrebam, preveč je v njem ladij in prav zato trpi trgovina; če pa se napravi novi kanal, cvetla bosta oba, ker promet se vedno množí. — Ta načrt so praktični Angleži brez dvombe iz zaínje angleško-egiptovske vojne v London prinesli, tam ga premislili in odobrili ín zato je toliko kakor gotovo, da ga tudi izvršé, i to k malu, ker Angležje realen mož, česar se prime, to tudi storí. Mi smo sicer nasprotniki njegove kramarske in brezobzirne politike, a to moramo priznavati, da je Angležza občno blagostanje mnogo storil.

Teletina po ceni. Nekateri teletarji iz Karnjelskega so prišli te dni v Videm, da tam prodajo večo partijo telet mesarjem. A ti zadnji so jih hoteli prijeti za vrat ter teleta plačati tako, da bi bili ljudje zgubili polovico za teleta potrošenega denara. Karnjeli so hoteli uže dati teleta v zgubo; a kar naglo jim svetuje pošten človek, naj teleta sami izsekavajo in razprodajajo na drobno. — V ta namen gredo na magistrat, kder dobe dotično dovoljenje. V enem dnevu so teletino vso spečali, in akoprem se jo dajali po 32 do 36 soldov, (navadno prodajajo v Vidmu teletino po 1½ franka, torej po 70 soldov), pri vsem tem so imeli še tak lep dobiček, da so sklenoli še večkrat priti v Videm in sami prodajati teletino. Mesarji pa so ostali z dolgim nosom. To naj si dobro zapazijo naši kranjski in gorski teletarji, za slučaj, ko bi jih hoteli tržaški mesarji prevečdreti.

Koliko kave so pridelíje. V vseh deželah na zemlji se je pridelalo v letu 1859 kave 6,750.000 centov, v letu 1870 pa uže 13.000.000 centov in odslej pridelek še vedno raste. Največ se pridela kave v Braziliji, lansko leto so pridelek računili na 5.600.000 centov. Za temi so holandska posestva v Indiji, katerih pridelek se je zračunil nai .500.000, centov; angleških posestev v Indiji pa na 1.400.000 centov, Venezvela pa je obrodila 1.000.000 centov kave.

Zoper opeklino je prav dobro mazilo, napravljeno iz surovega masla in jajčnega rumenjaka; vsacega naj se vzame polovico in prav dobro skupaj stepe. To mazilo naj se namaže na platneno cunjo ter naveže na opeklino; ko se osuší, naj se zopet namaže. To bolečino zelo olajša ter ozdravi celo velike opekline v kratkem času tako dobro, da se nič ne pozná.

Škodljivost žganja. Poskušnje, ki so se delale gledé škodljivosti žganja, dale se te le podatke: 1. najmanj škodljivo je žganje iz vina (kognak), potem 2. iz hruškovega mošta, 3. iz jabelčnega mošta in vinskih tropin, 4. iz sladkorne pese. Najškodljivše je žganje iz krompirja.

Dražbe.

V Pazinu posestvo Antona Valle-Stefan iz Gračišča, cena 1008 gld., 20. jan. 21. febr. — **V Pogradu** posestvo Jakoba Plisko iz Vodic, cena 260 gld 13. jan, 14. febr.— **V Kanalu** zemljišča Blaža Bončina iz Lokovika cena 1305 gld., 13 jan. 10 febr. 10 marc. —

V Sežani posestvo št. 261. in 262 zemlj. kn. v Rodiku, cena 19884 gld., 23. jan. 23. febr — **V Pazinu** posestvo Franca Palman iz Golorice, cena 270 gld, 22. jan. 22. febr. 27. marc. — **V Pazinu** posestvo Antona Gasparič iz Gologorice, cena 150 gld, 23. jan 23. febr. 31. marc. — **V Gorici** hiša in zemljišča Franca Kastelic v Solkanu, cena 16.487 gld., 10. jan. 8 febr 9. marc. — **V Bujah** posestvo Antona Gladič iz Brda, cena 1831 gld., 16. jan. 15. febr. **V Bujah** zemljišča Janeza Vigini iz Brda, cena 182 gld., 22. jan. 22. febr. — **V Pazinu** zemljišča Blaža Kerbavac Marcan iz Novakor, cena 315 gld., 26. jan. 1. marc. 5. April. — **V Labinu** hiše in zemljišča Dominika Vlačić Sivecić v Črmenici, cena 6370 gld., v Vlakovem, cena 1736 gld. in v Brgodi, cena 1030 gld., 26. jan. 16. marc. **V Pazinu** posestvo Franca Milanovič iz Gračišča, cena 2412 gld., 31. jan. 28. febr. 30. marc. — **V Gorici** zemljišča Vinka Defiori v Vrtojbi, cena 6876. gld., 23. dec. 24. jan. 24. febr. — **V Gorici** hiša in zemljišča Antona Visintin v Rupi cena 1064 gld., 22. jan. 22. febr. — **V Pazinu** posestvo Marka Juran iz St. Petra, cena 1999 gld., 19. febr. 17. marc. 18 aprl. — **V Gorici** 2 hiši in zemljišča Josipa Zotter v Saxid in Salausec in Dornberg, 25. jan 26. febr. — **V Sežani** posestvo Janeza Šonc v Skopi, cena 1000 gld., 19. jan. 21. febr. — **V Pazinu** posestvo Janeza Dunjan iz Žminja, cena 250 gld., 10 febr. 10. marc. 9. apr. — **V Pazinu** posestvo Antona Udovičič iz Gologorice, cena 332 gld, 2. marc 29. marc. 28. apr. —

Naznanilo. 17. febr. 1879 je v Trstu umrla brez oporoke Marija Limberger, rojena **Čamar**, doma iz **Savenstein** na Kranjskem Kdor ima postavno pravico na njeno zapuščino, mora se v enem letu oglasiti pri sodnijsko postavljenem kuratorju Dr. Benigerju v Trstu.

C. k poštnemu ravnateljstvu v Trstu. Od mnogih krajev dobivamo reklamacije zarad listov, da nekaterim naročnikom hodijo še le po 3. 4. dneh po našej oddaji v roke; zgubili smo celó par naročnikov zarad teh neprilik. Te dni pa so nam pisali iz Planine: Kako hodi do nas »Edinost«? Naslov je umevno tiskan: »Planina per Rakek«. A uže večkrat so šli sem namenjeni listi v Ribnico, a jedenkrat v Staritrg. Mi prosimo uljudno poštno vodstvo, naj si vendar preskrbi več uradnikov, ki bodo umeli slovensko in na slovenske pošte pravilno kartirali.

Opravništvo »Edinosti«.

Tržno poročilo.

Pred prazniki je še precej dela, a vendar manj, nego poprejšnja leta.

Kava — Ker je menenje o tem blagu povsod prav dobro, zato so cene nekoliko poskočile, in je bilo tudi prav dosti prodaje. Prodalo se je 4 do 5000 vreč kave Rio po gld. 36 do 53, 200 vreč Java od gld. 57 do 59, 300 vreč Santos od gld. 42 do 56, nekoliko sodov Ceylon plant. po gld. 95 do 124.

Sladkor — mlahova kupčija, cene šibke in slabe. Probalo se je 7000 metr. stotov sladkorja v vrečah po gld. 29 do 33.

Sadje. — Še precej živa kupčija po trdnih cenah. Pomeranče, limoni po gld. 3 do 6, fige v vencih gld. 18, rožiči I. vrste gld. 9, opaša gld. 21, cvebe navadne gld. 16 do 18, Elemè gld. 22 do 31, sultanina gld. 26 do 45.

Olje — srednja prodaja po nespremenjenih, a trdnih cenah, jedilno gld. 40 do 44, namizno gld. 50 do 62.

Riž — malo kupčije, ker manjka blaga, cene nesprenjene, a trdne. Italijanski gld. 17 do 23, Rangoon gld. 12 do 13.

Mast in špeh — to je blago, ki je v Trstu zgubilo vso važnost, od kar ne konvenira več amerikansko blago. — Špeh velja gld. 75 do 78, domača mast pa od gld. 70 do 82.

Petrolje. — Dosti prometa, cene stalne, a trdne. Za velike partije gld. 10¼, za manjše še vedno gld. 10½.

Domači pridelki. — V fižolu še vedno prav mlahova kupčija, cene so jako šibke, pa uže več časa enake. — Dobro štajersko maslo gre od rok po gld. 92 do 96 in čez.

Žito — cene so le nominalne, ker kupčije v tem blagu ni čisto nič.

Les — še precejšnja kupčija, cene stalne in trdne.

Seno — vsak dan bolje obrajtano, ker ga primanjkuje, dobro seno uže radi plačujejo po gld. 2¼.

Borsno poročilo.

Vedno enak položaj; v začetku navadno borsijanci vzdigujejo kurze, proti koncu borse pa zavlada mlahovost. Valute in devize tudi bolj mlahove.

Dunajska borsa

dne 22. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	75	gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	76	»	50	»
Zlata renta	94	»	65	»
5% avst. renta	90	»	05	»
Delnice narodne banke	826	»	—	»
Kreditne delnice	279	»	50	»
London 10 lir sterlin	119	»	25	»
Napoleon	9	»	47	»
C. kr. cekini	5	»	66	»
100 državnih mark	58	»	55	»

Razglas!

Dne 8. januarja 1883 popoludne ob 1. uri bode pri občinskem uradu v **Tomaji** javna dražba, na katerej se odda predelovanje jednega kosa skladovne ceste v Tomaji

Klicna cena znaša skupaj 722 gld. 43 kr. Podvzetnik položi 10% varščine.

Natančneje pogoje in načrt pregleda lahko vsakedo pri omenjenem občinskem uradu v Tomaji.

Cestni odbor v Sežani dne 10. decembra 1882.

1—2 **Načelnik.**

Razpis natečaja.

Za službo definitivnega **učitelja** III. reda pri enorazrednej ljudskej šoli pri **Sv. Antonu** sè slovenskim učnim jezikom. Dohodki ustanovljeni so zakonom 3. novembra 1874 i 10. decembra 1878. Natečatelji imajo poslati svoje prošnje podpisanemu potem svojih oblastnij v štirih tednih po uvrstenji tega natečaja v listu »Edinosti«.

C. k. okrajni šolski svet
v Kopru 2. decembra 1882.

Predsednik:
Bosizio.

Prvo Primorsko veteransko društvo,

pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva cesarja bode imelo **21. januarja ob 9. uri zjutraj** svoj

4. redni občni zbor

v zgornji dvorani »Monte verde«. Pred zborom, točno ob 8. uri bode pri *novem sv. Antonu* sveta maša za vse umrle družabnike, h katerej so povabljeni vsi častni udje, prijatelji veteranov in vsi veterani.

Dnevni red občnega zbora:

1. Letno poročilo predsednika.
2. Letno poročilo denarničarja.
3. Predlogi odborovi.
4. Predlogi odbora za pregledovanje računov.
5. Predlogi posameznih udov.*)
6. Volitev novega odbora.

Za odbor:

Predsednik
Viljem Räcke,
nadporočnik v r.

2-1

*) Predlogi za občni zbor morajo se saj 8 dni pred zborom naznaniti odboru.

Mirodilnica

(drogerija)

E. MORPURGO, lekarnik.

Via S. Giovani št. 4, poleg pivarne »Aurora«.

Velika zaloga zdravil za **konje, prešiče, pse, osle,** to je **Restitutions-Fluid,** lečna zrna (pile) čistilna, lečna zrna proti **konjskim glistam strup za miši,** vse to **pripravljeno po Fr. Janezu Kwizda: c. k. dvornem oddajalcu v Korneuburgu,** kakor tudi **tinktura proti trganju od Kwizde.**

Zaloga mirodij, barv in firnežev.

Petrolje dvakrat čiščeno (luč kakor plinova) po **8** soldov liter, vse blago prve vrste.

Govori se tudi **slovensko** in nemško. 5—1

Vabilo na naročbo.

Preverjeni, da nam je ilustrovan šaljiv list živa potreba in uvažujé razne, po odličnih rodoljubih ponavljane želje, začeli bodemo počenši od novega leta 1883 izdajati **zabavno-zbadljiv in šaljiv list**

„ŠKRAT",

ki bode izhajal za sedaj dvakrat na mesec in prinašal razen lepih, v Pragi izdelanih slik in kratkih šaljivih povesti raznovrstno zabavno gradivo, razpravljajoč vsakdanja politična in socijalna vprašanja v kolikor možno mikavnej obliki, ozirajoč se pri tem ne samo na Ljubljano, ampak na vse slovenske pokrajine. Za to podjetje zagotovilo nam je sicer uže nekaj v Ljubljani bivajočih rodoljubov svojo duševno pripomoč, a da bode list dovolj mnogovrsten, obračamo se zaupno do vseh rodoljubov, katerim je pri naših sedanjih razmerah ostalo še kaj humora in dovtipa, da balgovoljno pomnožé kolo naših sodelavcev.

Ker ima pa vsako podjetje tudi svojo gmotno stran, prosimo rodoljube, da nas z obilno naročbo podpirajo, v našem, zlasti v začetku težavem početji.

Cena listu bode:

Za vse leto	**3** gld.	— kr.
« pol leta	**1** «	**50** «
« četrt leta	— «	**80** «

Inserati vzprijemajo se za primerno ceno in naj se, kakor novci, pošiljajo upravništvu.

Uredništvo in upravništvo šaljivega lista

„ŠKRAT",

v Ljubljani, v »Narodnej tiskarni«.

LA FILIALE IN TRIESTE

dell' I. r. priv.

Stabilimento Austriaco di credito

per Commercio ed Industria.

VERSAMENTI IN CONTANTI

Banconote:

3½ annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
3¾% » » » » » 8 »
4 % » » » » » 30 »

Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincierà a decorrere dalli 27 corrente, 31 corrente e 22 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso

Napoleoni:

3%% annuo interesse verso preavviso di 30 giorni
3½% » » » » » 3 mesi
3½ » » » » » 6 »

Banco Giro:

Banconote 2½% sopra qualunque somma
Napoleoni senza interessi

Assegni

sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.

Acquisti e Vendite

di Valori, divise e incasso coupons ½% provvigione.

Antecipazioni

sopra **Warrants** in contanti 5% interesse annuo franco di provigione.

Mediante apertura di credito a Londra ½% provvigione per 3 mesi.

» **Effetti** 6% interesse annuo sino l' importo di 2000 per importi superiori rasso da convenirsi.

Trieste, 24 Ottobre 1882. (27)

Prva istrska voščarna

v Rovinju

odlikovana na razstavah v Gradcu v letu 1880 in v Trstu v letu 1882.

Priporočamo vel. čest. gospodom župnikom, č. cerkvenim društvom in drugim pobožnim zavodom, kakor tudi gosp. trgovcem naše izdelke iz voska od bučel, katerega ponujamo po sledečih cenah:

I. **vrsta.** Velikonočne velike sveče (naša posebnost) naslikane na olje, okrašene sè zlatom, srebrom in s podobami sv. pokroviteljev . Kilogr. gld. 3.—
Sveče, duplirje, velike sveče itd. . » » 2.—
II. **vrsta** . . . . . » » 1.65
III. **vrsta** . . . . . » » 1.40
Slabša vrsta, sicer blago lepo na videz » » 1.20

NB. Te cene se razumejo v Rovinju, blago zacolano; povojilo (embalaža) računi se po ceni kar stane. V zameno se jemlje naravni vosek in voščeni odpadki po dobrih cenah.

12—5 **Figli di Antonio Artusi.**

„LA VERIFICA“

izhaja 7., 18. in 27. vsacega meseca.

list za vsa uradna izžrebanja, toliko avstrijskih, kakor tudi inostranskih srečk, katerih dobitki niso bili še izplačani, prinaša vse finančne novosti, številke loterije avstrijske in italijanske itd.

Vsak naročnik dobi v januvarju izkaz vseh izžrebanih srečk od prvega žrebanja do konca leta 1882 in koledar za žrebanja za leto 1883.

Uže precej dobiva list

tisti, kateri se precej naroči za leto 1883, brezplačno torej v novembru in decembru

Naročnina se sprejema vsak dan

Pogoji naročbe:

Od 1. januvarja do 31. decembra: Trst v uradu gld. **1.70** — na dom pošiljan gld. **2** — za vse dežele austro-ogrske gld. **2.50**, inostransko 8 frankov v zlatu, izvan poštne zveze **10**. frankov v zlatu, — posamezne številke **6** soldov. Opravništvo in uredništvo pri **Giuseppe Zoldan, Ufficio Verifica** di tutte Estrazioni e Cambio Valute, blizo palače deželne vlade

v TRSTU 4-3

Razno, posebno sobno pohištvo

za 200 popolnih sob,

katere je imel v najemu oficijelni urad za preskrbovanje stanovanj za časa razstave (A. Hirschfeld, mej narodna agencija za liste) s katerim so bile napolnjene 3 hiše, je na prodaj, da se izogiblje podjetje troškom na vožnjo nazaj. Proda se le za točni denar

po najnižji ceni.

Prodaja se vrši vsak dan od 9. ure pred. do 4. pop. v

Via Caserma št. 3. nadstropje II. in Via Nuova št. 3, I. II., III. i IV. nad.

5—2 **Ignacij Kron z Dunaja.**

C. k. priviligirano društvo

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na živenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in reserva društva dne 31. decembra 1881:

Glavnica društva	gld.	3,300.000.—
reservni fond od dobičkov	„	625.927.02
„ „ za pokritje premikanja vrednosti efektov	„	161.500.—
Premijna reserva vsih oddelkov	„	6,638.505.—
Reserva za škode	„	284.591.—
V portfelju:		
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih	„	13,206.696.47

Skupni znesek vsih škod plačanih od l. 1838 do 1881 . . . . . gld. 103,255.007.57

Urad ravnateljstva

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši). 24—12

Primerno darilo za Božič:

The Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak teden samo

eden goldinar

dobi se

Originalni

Singer-jev šivalni stroj,

in to brez povišanja cene.

Poroštvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno

G. NEIDLINGER,

generalni agent

V Trstu, Corso, palača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 *kr. in tucat* 30 *kr.* (13—3)

Nič več kašlja

(10-10) **Prsni čaj**

napravljen po lekarničarju

G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak **kašelj**, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin **in čisti kri**, ima dober okus in velja en zavoj za **8 dni 60 soldov.**

Omenjena lekarna izdeluje tudi **pile** za **prestenje** života in proti **madronu** iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, želodčnih boleznih itd. in se lehko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. **Ena škatlja velja 30 soldov.**

Plašter in tudi **tinktura** proti **kurjim očesom** in **debelej koži** — cena 3 plaštrov za kurja očesa **20 soldov**. — **Ena steklenica tinkture 40 soldov.**

Edina zaloga v **Trstu** v lekarni **Rovis**, v **Gorici** v lekarnah **Cristofoletti** in **Ponteni.**

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

Opomin.

Ker so se drznoli **nevestni** fabrikantje ponarejati moje slavno znane revolverje, in so tako ponarejenemu blagu vtisnoli »**Leopold Gasser, Patent, Wien,**« ter tako ponarejeno blago prodajali in še prodajajo za moj izdelek, zarad tega jaz naznanjam mojim kupcem, da le **osi** revolverji so pravi moj izdelek, kateri so prevideni razun z mojo firmo tudi s tukaj ponatisnjenem varstvenem postavno vknjiženim znamenjem.

Leopold Gasser,

c. k. dvorni in vojaški fabrikant orožja na DUNAJU.

4-1

Za Božič

prodajam **urne verižice** za gospode in gospé v zlatu povite po 2 do 5 gld., **demante iz Sumatre**, ki se od pravih nič ne ločijo, po 1 gld. do 5 gld., **bracelete, uhane, broše in srajčne gumbice** močno pozlačene in z demanti iz Sumatre okinčane, **zlate prstane** s českimi granati, vse po 1 do 5 gld. Pismeno se zavežem, da moje blago nikdar ne začrni, in vrnem denarje nazaj, ako bi se to zgodilo. Demanti iz Sumatre se tudi v poslane reči prav po ceni vdelujejo. Pohvalna pisma od znamenitih osob so vsakateremu na ogled.

Wilhelm Rosenkranz,

Exportgeschäft, Prag.

5-1 *Weinberge.*

ROČNI MLINI

stiskalnice za grozdje

in za konserve iz sadja.

Sesalke in cevi iz železa,

Plinovi motori

OTTOVI,

popolneja in bolj ekonomična sistema.

Deset njih se rabi v TRSTU.

Zelezne cevi.

Zaloga portlandskega cementa in hidravličnega apna,

Stavbeni stroji.

SCHNABL & C.

v Trstu via Carintia 17. 23—23

Ustanovljeno 1767.

Albert Samassa

c. kr. dvorni zvonar

fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Svetinja za napredek — Pohvalno pismo

Svetinja za zasluge — Pohvalno pismo

Ubrani zvonovi z upravo.

Vsake sorte **gasilnice** izvrstne sestave za občine, za gasilna društva v mestih in na kmetih. **Hidrofori, vozovi za vodo, vrtne škropilnice** kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare. **Crkveni svečniki in druge pripravé z brona.**

Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadij, za drozganje, za gnojnico, za podzemeljske namene, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago, cevi iz litega in kovanega železa s priteklino, mehovi iz konopnine in gumija itd. — po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke. (12—12)

22 svetinj.

Razprodaja konkursne mase

po sodniško določenih cenah!

Le na DUNAJI, Bauernmarkt Nr. 13,

Na Dunaji Bauernmarkt 13. **S. SCHEIN** Na Dunaji Bauernmarkt 13.

Posnetek iz inventarja:

Volneno blago v 3 barvah, prevleka, „ svitla in temnosiva . . .	gl.—.26	1 „ 4/4 šönberskega „	„ 7.50
Čisto volneno blago, francoska prevleka, dvojna šir.	„—.70	1 „ 5/4 „ „	„ 7.75
Cheviot, čista volna . . .	„32 i 35	1 kos 50 vat. rumbur. tkanine	„ 8.75
Velour-ripse	„—.34	1 kos 50 vat. rumburške najfinejše tkanine	„18.—
Angleški pled kariran . . .	„26 i 30	Rijuhe za posteljo plat. 4/4	„—.65
„ „ čista volna .	„—.40	Našivi iz atlasa	„—.26
Kašmiri dvojni široki barve po modi	„—.65	Našivi iz damast	„—.35
Čista volna, double kašmiri najnovejše mode barve .	„—.95	1 mizni prt 3/4 damast . .	„ 1.10
Flanele, najfinejše vrste . .	„ 1.10	1 servijeta damast	„—.20
Pled najmoderniši desin čista volna dvojnato širok . .	„—.90	Damast za terače	„—.25
Sukno za žensko namizje, brnski izdelki 140 cm. šir.	„ 1.40	Terače surova platnina . .	„12 i 15
Arabi Cloth v najnovejših barvah	„ 2.60	Brisalka za stekla in prah .	„—.12
1 kos 4/4 30 vat. römerstadškega platna	„ 5.50	Terače za ribanje, teške . .	„—.70
1 kos 5/4 30 vat. römerstadškega platna	„ 6.50	3/4 prt za kavo	„—.38
1 kos 4/4 freivaldszega platna	„ 6.—	5/4 prt za kavo, barv. damast	„ 1.50
1 „ 5/4 „ „	„ 7.50	Širting, beli, le teške vrste 10 vatlov	„ 6.25
		2 posteljna prta in 1 namizni prt v ripsu	„ 7.—
		Žepne rute z robom, najfineje izptatna	„—.30
		Žepne rute z robom 1 kos .	„—.8
		Barhenti za obleko i kosmanci	„35 i 40
		Barhenti pikvé in vrvice .	„30 i 35

Razen tega velika zbirka enojno in dvojno širokih finih volnenih tvarin, francoskih kašmirov, črnih in v vsah barvah. 6—5

Vse zgoraj imenovano blago se odpošilja hitro po prejetem naročilu, proti poštnem povzetju.

Naročila v deželah se točno izvršujejo.

Ne prezirati!

Mojo adreso prosim zapisati si, ker jo boste na vsak način potrebovali.

Jaz vzamem vse nazaj, kar popolnoma ne odgovarja, tudi sem v potrebi pripravljen, pošiljatve brez povzetja adresirati na kako zaupno osobo v kraju naročnika, da si stvar lehko ogleda

Iz **kineškega srebra** proti povzetju:

Tobakira	gld.	3.—
6 namiznih nožev z jeklenim rezalom z brit. srebra	„	1.70
6 vilic „ „	„	—.85
6 žlic „ „	„	—.85
1 krčulček za mleko „ „	„	—.25
1 posoda za trančeranje „ „	„	1.85
6 nožev za posladek „ „	„	1.60
6 vilic za posladek „ „	„	—.75
6 podložkov po 50 kr., 82 kr. in po	„	1.28
6 žličic za kavo „ „	„	—.42
1 krčul za juho „ „ 58 kr. in	„	—.45
1 žlica za ragout „ „	„	—.37

Vsi ti predmeti so iz pravega britanskega srebra, ne postanejo nikoli črni in prosim, da se jih ne primerja z onimi iz neke kovine, kateri se tudi prodajajo kakor britansko srebro po 50 do 60 komadov za 8 do 9 gld. Moje britansko srebro nima svinčenega ovenka, ter ga ni niti razločiti od srebra, katero popolnoma nadomestuje. — **Jaz sem pripravljen poslati**, tudi posamezne komade **za poskušnjo**, samo da se mi pošlje 15 soldov v poštnih markah.

Pozlačene predmete, ki ne očrnijo nikoli, iznenadljivo izdelane in katere absolutno ni razločiti od pravega zlata.

Verižice za ure, 37 ctm. dolge, pozlačene gld. 1.—, gld. 1.50, gld. 2.—, gld. 2.50, gld. 3.

Verižice za ženske ure, dolge beneške, pozlačene gld. 2, gld. 3, gld. 4.

Manšetne gumbe, pozlačene od gld. 1 počenši in više po predpisanih cenah.

Škatljice za turški duhan za cigarete pozlačene gld. 1.50.

Škatljice za žveplenke prvim primerne, pozlačene 50 soldov.

Medaljone za gospode in gospe, pozlačene gld. 1, gld. 1.50, gld. 2, gld. 2.50.

Bracelete, pozlačene gld. 1, gld. 1.50, gld. 2

Nadalje križce, garniture za pisarno, svečnike, krasne vaze in vse zadevne predmete, katere vse jemljem **po plačanej ceni nazaj, ako ne ugajajo.**

Ure za na steno in žepne.

Okrogle ure za na steno, ob enem tudi budilnice iz pozlačenega brona gld. 3.25, navadne hišne ure gld. 1.50, nadalje vsakovrstne ure navadne, s kukovco, prepelico, amarikanske ure budilnice, s kukovco in prepelico ob **enem.** Zlate in srebrne žepne ure za gospode in gospé. Popisi in ceniki se pošiljajo brezplačno. Dopisovanje v vsih jezicih.

Adolf Loewit,

Import und Export, WIEN,

20, II. Kaiser Josefstrasse 20. 2—2

BROCKHAUS'

Kleines Conversations-Lexikon in 2 Bänden.

Mit Karten und Abbildungen.

3. Aufl. geb. 15 M.

Weihnachtsgeschenk.

Tinctura Chinae & Rhei comp. vulgo

Marija pomagaj želodečne kapljice

katere napravlja

Gabriel Piccoli

lekar «pri angelji» v Ljubljani, Dunajska cesta.

To zdravilo napravljeno iz najboljših zelišč, katerih mnoga rastejo v okolici znane romarske cerkve Matere Božje na Brezji na Gorenjskem, ima čudovito moč v sebi

Omenjano zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega želodca, ako ima slabo sapo, ako ga napenja, ako se mu peha in ga vije, proti želodečnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz želodca), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti želodečnemu krču in zaprtju, ako je želodec pokvarjen z jedjo in pijačo, proti glistam, proti boleznim na vranici, jetrih in proti zlati žili, in v različnih mrzlicah. **Cena 1 Steklenice 20 kr.**

Francova esenca, ki jo izdeluje **G. Piccoli,** lekar «pri angelju» v Ljubljani, na Dunajski cesti, je narejena iz rož, je pomagala že tisočerim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemorojide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. 1 steklenica 10 kr.

Antirrheúmon, pripravil **G. Piccoli,** lekar «pri angelju» v Ljubljani, na Dunajski cesti. Najboljše zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Cena 1 steklenice 40 kr.

Najboljše in najvplivnejše pravo norveško pohumeljevo jetrno olje proti mramorici, rhahitisi, plučnici, kašlju itd., v steklenicah à 60 kr., 10 steklenic 5 gld., z železnim jodirjem združeno (posebno vplivno pri malokrvnih in kjer treba čistenje krvi) v steklenicah à 1 gld., 10 steklenic 8 gl. **Vsa naročila gredé v lekarno Piccoli «pri Angelu», Ljubljana**, dunajska cesta, velika zaloga najboljših alopatičnih in homeopatičnih zdravil, zdravilstvenih posebnosti, rudninških vod, dišav. (24—12)

Lastnik, društvo »EDINOST«. — Izdatelj in odgovorni urednik: JOSIP MILANIC.

Nova tiskarna pod vodstvom F. HUALA v Trstu.